

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Délibábok.

Budapest, október 13.

Ha egy színházban hirtelen sötétség támad: megmozdul a közönség rémült fantáziája s minden legkisebb nesznek százszorosan felfokozott jelentősége van. Tetőmlástól, tüztől, vagy más katasztrófától kell-e tartani, senki sem tudja, de a sötétség rémeket fest a fantázia elé s ilyenkor jelentősége van annak is, ami magában a legjelentéktelenebb. Ha semmi sem történt, még abból is bajok támadhatnak, olyan gonosz hatalom a sötétség mindenhol, ahol tömegek vannak érdekelve. Hát még ha egy egész nemzetnek kell félesztendőnél tovább a legnagyobb sötétségben botorkálnia!

Nincsen nap, nincsen óra, hogy a fantázia a legkalandosabb eseményeket ne rajzolgatná a közönség elé. A rajz olyan világos, mintha azok az események csakugyan komolyan történnének, pedig vagy egyáltalán semmi sem történik, vagy ha történik is valami, azt a fantázia úgy mutatja, mint a délibáb: fejtetőre állítva, a levegőbe rögzítve, hamisan. S most, amikor a sötétség legnagyobb, a fantázia legfurcsábban dolgozik. Egyik fantasztikum a másikat szüli s a mai nap például olyan déli-

bábos volt, hogy az embernek az ámulattól nyitva felejtődik a szája.

Tessék egy sorozat a mai délibábokból.

1. Andrassy és Tisza már megegyeztek, a béke perfekt s most már csak a bécsi szankciót várják.

2. Andrassy maga vállalja a kormányt és már hiveket toboroz a függetlenségi pártból.

3. Andrassy koncessziók nélkül semmire sem vállalkozik s ha a korona engedmények nélkül keres kibontakozást, új emberekhez kell fordulnia.

4. Ez a legcizfrább, a legérdekesebb. Ezt az az estilap találja fel, mely Lukács László és Hieronymi érdekeit szereti szolgálni. Azt a perspektívát rajzolja a rémüldöző közönség elé, hogy Kossuth és Apponyi legközelebb egy elhatározó nyilatkozással szakításra kényszerítik a Justh-csoportot s aztán a függetlenségi párt mérsékelt elemei az alkotmánypárttal és az ó-szabadelvűekkel szövetkezve egy új program alapján megcsinálják azt az új többséget, mely a kibontakozást meghozza.

Ugy-e ez elég bő délibáb-termés egy napra? Aki akar, gyönyörködhetik bennük, aki akar, megbolondulhat tőlük. Mert ha külön-külön is elég fantasztikus kompozíciók, de egymás mellett és együtt úgy hatnak, mint egy összegaba-

lyodott, megromlott mozgófénykép. Ha Andrassy és Tisza megegyeztek, akkor mért vállalkozik Andrassy egymaga s ha Andrassy egymaga vállalkozik, akkor mért nem vállalkozik, mért kell a koronának új embereket keresnie? Ha pedig Andrassy és Tisza megegyeztek és Andrassy is vállalkozik, új emberek is kerestetnek, akkor mért készülne Kossuth és Apponyi olyan puccsra, melyre Andrassy és Tisza szövetkeztek? A mozi váltakozó képei is kápráztatók, de ilyen képtelen változásokba és hihetlenségekbe igazán bele kell zavarodni.

De nincs itt más bűnös, csak a sötétség, mely a botorkálók fantáziáját lázasan foglalkoztatja. Mindezeknek a délibábos híreszteléseknek van, vagy volt legalább valami magja. Mindezekről a dolgokról volt valamely formában szó, csak nem most, csak nem így és csak nem ilyen kusza összevisszaságban. Hiszen a válság természetéből folyik, hogy a koalíció erőszakos széttréése után a hatvanhetesek is körülnéztek, hol kaphatnának segítséget s a negyvennyolcasok illetékes vezérei is gondolkodtak módokon, hogyan lehetne a nemzeti küzdelemben kipróbált értékek egyesítését elérni. Sem a fuzió, sem a lehetőségek programja alapján való új pártalakulás, sem a hatvanhetesek koncentrációja nem mondható olyan gondolat-

Szomorú napok.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tilos.)

Jókai találó czimet adott a maga regényének, amelyet a forradalom utáni esztendőök gyásznapjaiban írt. Ezekről az esztendőkről azonban még sok nincsen megírva, olyan érdekes, apró részletek, amelyek hozzátartoznak a magyar nemzet szomorú ábrázatának rajzához, de amelyekről kevesen tudnak s amelyek lassankint végleg feledésbe mennek, ha idővel időre meg nem moztatjuk azt a szürke fátyolt, mely őket takarja.

Alighogy elhangzottak az utolsó ágyulövéssek, alighogy eltakarították az utolsó vértanukat — még tele voltak a börtönök, még ezrel-vel bujdosott külfországból a száműzött magyarság és már úgy kezdtek velünk bánni, mintha minden a legszebb rendben volna.

Valóságos szemtelenséggel akarták elhíttetni a világgal, hogy boldog a magyar s hogy idehaza mindenki örül annak, hogy így van a dolog s a külső országokban fizetett ágensek terjesztették annak a hírét, hogy Magyarország szánja-bánja a multat s akik itthon vannak, örülnek, hogy így történt a dolog. Legalább megszabadultak azoktól a „zavaró elemektől”, amelyek eddig turbulenskedtek, s lám, hová juttatták ezt a szegény országot!

És akadt, aki elhítte.

Engem első sorban a színház érdekelt ezekben a napokban. Vajjon az is gyászol? Ott is szürke fátyol lebeg az előadásokon? Van-e még komédia, és mulat-e a színházban a közönség? Tudnak nevetni a halottas házban?

Tudnak. Legalább úgy tesznek, mintha tudnának.

Ama rettenetes októbert követő november havában, (1849) befolyamodik Nagy Ignác, hogy megindítsa a maga „Hölgyfutár”-ját s megint elhelyezkedjék „minden művelt magyar család asztalán.” Isten tudja, hogyan? de megengedik neki s november 15-ikén megjelenik a „Hölgyfutár” — Közlöny az irodalom társasélet művészet és divat köréből. . .

Napilap volt. A „Fővárosi Lapok” előfutárja. Szépirodalmi napilap, amely csak ünnepek- és vasárnapokat követő napokon nem jelent meg, különben pedig verseket, novellákat hozott, holmi apró éllel és sokszor élczzel megszerkesztett „Hírharang” czimű rovatot s már a november 16-iki számban színházi rovata is van s 19-ikétől kezdve hiven közli nap-nap után a nemzeti színházi előadások színlapjait.

A lap bevezetésével az első szám elején Nagy Ignác „Utlevelet” ad a maga lapjának. A jó rend és a közbátorság megkívánja, ugymond, hogy Magyarországon utlevél nélkül senki se utazzék. Ez, szerinte, nagyon világos, bizonyítgatni éppen nem szükséges. (Dehogy nem. Hanem kezdtek az emberek megtanulni olvasni a sorok között). . .

— Igaz ugyan — fakad ki keserű humorral — hogy ezelőtt Magyarországon csak a lovak és szarvasmarhák számára kellett utlevelet váltani, de ez elég rosszul vala így, mert az ember, ha sok esetben nem becsesebb is, de mégis mindenesetre nagyobb figyelmet érdemel, miután gyakran nem több hasznot, de több kárt tehet. . .

Ezzel a bevezetéssel aztán utlevelet ad a maga lapjának is, humoros leírását adván a maga újságának s végül arra kéri — félrema-

gyarázhatlan célzattal — a nő-olvasókat, hogy „engedjék borus szép arcaikat igéző mosolyra derített és ragyogó szemekből a könyüket elvarázsolgatni, mert a könyvek árjában megfullad az erő s erő nélkül dermesztő pangás az élet. Ha pedig csakugyan sirni akarnak, hullassanak örömkönyüket. . .”

Maga sem hitte szegény Náci Dácsi, hogy hallgat rá valaki.

A szomorú napok egyedüli vigasztalója a színház. Itt összebékülnek, megnyugosznak az emberek, átplántáltatják magukat egy másik, ábrándos tündérvilágba, amelyben oly jól esik harmadfél óra hosszat egy pár ezüst huszasért elutazni. . . Aztán jöjjön megint a huszonnégy órai kód. . .

Első dolga Nagy Ignácznak, hogy békés szívet melessen abba az ábrándba, amelyben régi vitéz magyarokat is mutogatnak, sőt vidám dolgokat is beszélnek. Valamikor nagyon lekicsinyelte Komlósi Idát, most helyre hozza. Egy külön hosszú cikkben írja meg, hogy két évig nem volt a színházban s most betévedvén, azt látta, minden másképen meg, mint azelőtt. — Az ostromágyuk dörgése riasztott ki Buda várából s hogy az átmenet ne legyen rendkívül veszélyes, előbb Soroksárra költöztem, hol a budavári élethez képest vidor zaj uralkodik. . .

Végre ismét Pestre jutottam és két év óta először léptem ismét nemzeti színházunkba.

— Igen, én, ki tizenöt év lefolyása alatt Budapesten minden magyar játékszini előadásban jelen valék, most két egész éven át egyszer sem részesültem ezen élvezetben. . .

(Közben honvédnek is kellett lenni, meg egy kicsit csatázni.)

„Mily feszült várakozással ültem helyemen

nak, mely nem foglalkoztatta volna az elméket, innen is, túl is. Sőt, ha egészen tárgyilagosan nézünk vissza az eseményekre, azt sem lehet a múlt táblájáról letörölni, hogy volt idő, mikor a függetlenségi párt illetékes vezetői kenyértörésre is el voltak szánva a tulhajtott bankmozgalom miatt. De ki beszél most erről? Ki beszél a tavalyi hóról? Most a helyzet az, hogy a pártközi viszonyok, sajnos, nagyon megromlottak s minden meglevő párt, de minden becsületes pártformáció beleütközik a korona merev tagadásába. A korona semmitsem ad s vajmi halovány reménység biztat, hogy egészséges, megnyugtató kibontakozás jöhessen.

Eppen azért csak az ugys nagy nyugtalanság fokozására alkalmasak a fantázia délibábos játéka. Minden párt, minden csoport, de hovatovább minden ember megeresztli a fantáziáját, mert olyan állandó s olyan áthatlan a sötétség. Ezzel le kell számolni. Nagy sötétségben az az egyetlen okosság: nem hinni minden fantasztikus képnek, minden ijesztő nesznek. Jönnek nyilván még a mainál is délibábosabb napok, következnek még a maiaknál is cifrább hiradások: de ha valakinek van oka nyugton maradni, a függetlenségi párt az. Mikor a végtelen válság során mindig az volt a legállandóbb refrén, hogy Kossuth nélkül és Kossuth ellenére nincs kibontakozás s mikor ez a Kossuth a függetlenségi párt vezére: akkor a függetlenségi párt igazán könnyen maradhat nyugodt. Arra a Kossuthra, aki megmondta, hogy pártjával együtt megy, ha lehet, a hatalomba, ha kell, az ellenzékebe: a párt biztosabban építhet, mint fantasztikus hírekre. Ahova egy Kossuth Ferencz fogja vezetni a pártot: oda skrupulusok nélkül követheti vezérét a párt. S ezt tudva, bizzuk

másokra az ijedtséget. Nekünk a legnagyobb sötétségben is van egy vezérlő csillagunk: Kossuth.

A nagyhét előkészületei

— Három kibontakozási terv. —

Budapest, október 13.

Ambár legbensőbb meggyőződésünk, hogy a válság nagyhétében az izgalmas feszültség sok olyan híresztelést pattant ki, melynek csak a fantáziában van gyökere, de nem a valóságban: az alábbi értesüléseket mégis olyan forrásból kapjuk, melynek föltétlen megbízhatóságában nincs jogunk kételkedni.

Minden kommentár nélkül adjuk azonban információinkat, úgy, ahogyan kaptuk.

Eszerint *Wekerle*, aki holnap utazik Bécsbe, három kibontakozási tervet fog a korona előtt kifejtetni. Audienciáját ma készítette elő gróf *Zichy Aladár* s azok a nagy tanácskozások, melyek ma a képviselőház folyosóján *Kossuth*, *Andrássy* és *Apponyi* között folytak, már ennek az audienciának előkészületeit jelentették.

A három kibontakozási terv ez:

1. *Wekerle* egyrészt az alkotmánypárt, másrészt *Kossuth* és *Apponyi* hozzájárulásával felajánlja a fuzió előkészítésére való hajlandóságot. Ebben a fuzióban körülbelül a szétbomlott koalíció tábora egyesülne, a függetlenségi párt részéről *Kossuth* és *Apponyi* vezetése alatt az összes mérsékelt elemek. A függetlenségi pártnak ez a csatlakozása azzal honoráltatnék, hogy az eddigi tárczákon kívül megkapná a földművelésügyi tárczát s az összes államtitkári állásokat is. Az így fuzionált pártokból alakított kormány megcsinálná a választói reformot, a választókerületek új beosztását s 1913 végéig megadná a bankprovizóriumot. Viszont azonban garanciát kapna, hogy az annexió költségeinek megszavazásán kívül a katonai terhek emelését nem kívánják tőle. Ez tehát

provizorikus megoldást jelentene, a függő kérdéseknek egy új parlament elé utalásával.

2. A második kibontakozási terv, melynek számai szintén *Wekerle* kezében folynak össze: *Andrássy miniszterelnökségében* kulminál. Ez katonai vívmányokkal és a készfizetések fővételével a nemzetre appellálna s úgy keresne többséget. Az *Andrássy-kormány* tervének meg van nyerve *Wekerle*, aki a pénzügyi, *Tisza István*, aki a belügyi, és *Apponyi*, aki a kultusztárczát kapná. Ennek a tervezetnek előzményeihez tartozik, hogy *Wekerle* közbenjárásának sikerült *Andrássy* és *Tisza* között teljes megegyezést teremtenie. Maga a megegyezés már perfekt s a közös program megállapításának tárgyalására *Tisza István* ma este már *Budapestre* is érkezett. Amennyiben ezek a tárgyalások hosszabbra nyulnának s az idő szorítana, arra az esetre szól a harmadik kibontakozási tervezet.

3. Ez a harmadik tervezet *Hieronymi Károly* vagy *Láng Lajos elnökle* alatt átmeneti kormány kinevezésére vonatkozik. Az átmeneti kormány királyi kéziratral elnapolná az országgyűlést, de tisztán arra kívánna módot adni, hogy a pártok egymással valamely kibontakozásra nézve megegyezzenek. Semmi esetre sem volna ez harci kabinet, mert ilyenek kinevezésére csak akkor kerülne a sor, ha a pártok megegyezése egyáltalán nem sikerülne.

Ez volna a három kibontakozási terv, melyet *Wekerle* holnap a korona megfontolásába fog ajánlani.

Forrásunk információit a magunk részéről a következő jelentős külsőségekkel van módunkban kiegészíteni. A képviselőház folyosóján ma *Kossuth Ferencz*, gróf *Andrássy Gyula* és gróf *Apponyi* hosszan tanácskoztak. *Andrássy*nak és *Tisza*nak egy-egy intimusa ma este a Nemzeti Színház egyik páholyában meghúzódva sokáig tanácskoztak. Es *Láng Lajos* ma este felhétkor a 261. számú fiakkerezen a miniszterelnöki palotába hajtatott, ahol

s mennyire boszankodám, látván szomszédaim közönyösségét . . .

Bizony, magam is szerettem volna Náczi bátyánk helyén ülni. Mennyit tudnék én most arról mesélni . . .

— A függöny föllebbent s valóban nagy zavarba jövéndék, ha azon előadásról bírálatot kell írnom . . .

Könnyes szemekkel nézte végig az előadást, mely alatt nyilvános nyelvi szabad magyar szót hallhatott.

Keserű könnyein keresztül látta *Komlósi Idát*, akít amugy isten igazában lerántott — ennekelőtte két esztendővel . . . De azóta *Nagy-Sarló* és *Piski Vác* és *Világos* története edződött a lelkébe . . . És most megbocsátana az apagyilkosnak is, csak — magyarul beszéljen. Pedig *Komlósi Ida* nagyon szépen beszélt magyarul . . .

Megköveti tehát annak rendje és módja szerint. Mintha csak azt mondaná: ne haragudjunk egymásra, hiszen alig maradtunk egynehányan.

„*Deborah*“-ban látta a kis *Idát*, és nagy vala az ő lelkének gyönyörűsége. *Szigeti* játszotta *Józsefet*, s *Fáncsy* volt a színház tulajdonképeni igazgatója. Afféle „*prügelknabe*“. Ha baj volt: őt ütötték. Ha jól ment a dolog: *Simoncsics*et dicsérték, aki nemcsak *Simoncsics* volt, hanem *pecsovics* is. *Dicséri Nagy Ignác* a direkciót és végül megegyezszen odafordul a megdicsért kis *Ida* felé:

— Fogadja ön, tisztelt művésznő, legőszintébb üdvkivánatomat azon szép hódítás-hoz, melyet két év, két rövid év alatt a művészet birodalmában tőn és engedje hinnie, hogy e kedvező sikerre hajdani kiméletlen, de tiszta meggyőződésből fakadó észrevételeim talán nem voltak egészen kívánatos befolyás nélkül.

Akkor még voltak olyan kritikusok, akik belátták, hogy valamikor kiméletlenek voltak s ha meggyőződtek arról, hogy igazságtalanul voltak kiméletlenek, becsületes, lovasias kötelességüknek tartották azt bevallani, elégtételt szolgáltatván a megsebzett művésznőnek. Mert sok uticska nem tudja, hogy mikor hajánál fogva előrángatott szellemeskedésével durva sértést követ el valakin, hogy az mélyen fáj és sokszor csak azért nem torolják meg kellőleg, nehogy a fiucska forró vágva: ingyen reklámhoz jutni — reményen felül teljesüljön.

De nézzünk körül egy kissé az elárvult színház udvarán.

Fakerítés választja el az udvart az országúttól. Baloldalon földszintes épület nyulik végig az udvar hosszában, melynek emeletét csak öt évvel később rakták rá. A kocsibjáró előtt desperátus kis kertecske őrizte *Katona* szobrát s a mostani bérház sarokhelyén egyemeletes épület csalogatta a benne lévő kurtakocsmába a vásárra menő fuvarosokat:

A színház mellett a fűvészkert terült el, azontul akkor épült az a két emeletes ház, a mely később az orvosi egyetem sebészeti céljaira szolgált, s amelyben engem is megoperáltak egy esős délelőtt . . . Még pedig *Kovács*, a goromba . . . Nem lehetett azonban olyan goromba, amilyen nagy sebész volt a múlt-késsel a kezében. Olyan szép magyarzatot tartott rólam metélés közben, hogy a szemem is könybe lábadt belé. Dörgölték is az orrom alá az ezetes-üveget, de nem sok eredményel. Inkább a professzor ur harsány hangja és nem éppen hízeglő kifejezései tartottak ébren. Pedig jobb lett volna akkor aludni.

A Nemzeti Színház akkori repertoárja elég változatos. A tagok közül *Lendvayt*, *Szigeti Józsefet*, *Szerdahelyit*, *Szilágyi Sándort*, *Fán-*

csyt, *Szigligetit*, *Réthyt*, *Hubenayt*, *Udvarhelyit* említsük föl. Telepi két minőségben is támogatja *Thaliát*, mint kómikus és mint tervező . . . A nők közül *Jókainé*, *Komlósi Ida* voltak a főprimadonnák. *Szathmáryné* és *Lendvainé* ritkán léptek föl, amit szóvá is tesz az egykoru kritika. A népszínművek énekesnője *Lászlóné* — *De Caux Mimi* és *Csercer Natália*.

Az opera csillagai *Hollósy Kornélia*, *Lo-vassy Betti*, *Füredi Stéger*, *Benza*, — a ballelet *Campilli* vezérli, a zenekart *Erkel*; a zenekarban *Dobler* és *Huber* az erősségek. *Farkas Lajos* tenorista drámában is játszik, operában is énekel. Ugyanígy tesz *Stéger*, a nagy tenorista, aki *Szigligeti* *Miczbánjában* a dainokot énekl. Ma ugyan el nem jönne az operából szólóénekes, pedig itt is megtapsolnák . . .

Hiányzik a nagyok nagyja: *Egressy* . . . *Nagy Ignác* már az első számok egyikében siratja. „*Egressy Gábor*, — ugymond — legujabb hírek szerint *Törökországban* van. E veszteség színházunkra nézve mindenestre nagy csapás. Miért is lett kormánybiztossá, hiszen azt minden faluházánál lehetett volna kapni, de művészt nem. . . Mert jól mondá egy francia király, hogy minden művészből csinálhat gróft, herceget, de száz hercegből sem csinálhat egy művészt. . .

A balletré haragszik *Náczi bácsi*, mert kiméletlenül mosdatja . . . Sőt, ami több: alapos mosdatást ajánl nekik. . . „*Midőn* nagyobb tánczkar lép fel vagy néptáncz lejtetik, akkor nem ártana, ha valami rendezőné egy kis vizsgálatot tartana, ha nem kiméltetett-e szerfőlt a szappan? Ezt csak azért mondjuk, mert minden gunyos megegyezés a közönség részéről nehezünkre esik. . .

Nem a gyanum, hogy ezt a megjegyzést

már *Wekerle* várta. Láng Lajos feltűrt gallérral, puha kalapban volt s ötnegyed óráig volt a miniszterelnöknél. Csak nyolcz óraker hajtatott vissza a városba.

Budapest, október 13.

A képviselőház holnap délelőtt tíz óraker ülést tart. Az ülés elején *Lázár Pál* fogja megokolni az osztrák harci tarifa ellen való védekezés tárgyában benyújtott indítványát, majd a gazdasági bizottság két jelentése, továbbá az alelnökök és négy jegyző válaszára kerül napirendre.

A földadó-bizottság. *Wekerle* Sándor miniszterelnököt ma fölkeresték függetlenségi képviselőtársaik megbizásából *Holló* Lajos és *Hódy* Gyula, a kik *Kossuth* Ferencz társaságában *Wekerle*vel értekeztek az országos földadó-bizottság tagjainak megválasztása tárgyában. *Wekerle*, mint ismeretes, az új adójavaslatok tárgyalása alkalmával azt a kijelentést tette, hogy a képviselőház a bizottságot még a jelen kormány idejében választja meg és hogy ő fogja kinevezni a bizottság többi tagjait is. Amint *Andrássy* megalakította most a kivándorlási tanácsot és a képviselőház megválasztotta a tagokat, épp így kellene eljárni a földadó-bizottság megválasztása körül is, mert különben a törvény végrehajtása megakad. *Kossuth* már előzetesen szintén figyelmébe ajánlotta *Wekerle*nek a kérdést, aki megígérte, hogy annak mielőbb utána fog nézni.

Az auraniai perjeltség birtokai. Köztudomású dolog, hogy a horvát kormány az auraniai perjeltség szarcsai birtokának eladása ügyében a befizetett adás-vételi szerződést azzal a kérelemmel küldötte el a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, hogy a szerződést csupán formai szempontból lássa el jóváhagyási záradékkal. Az ingatlan ugyanis csak ennek megtörténte után írható telekkönyvileg a vevő nevére. A miniszter távollétében *Tóth* János államtitkár el is intézte az ügydarabot, de gróf *Apponyi* Albert kultuszminiszter tekintettel azon hírlapi támadásokra, melyekben ez a birtokeladás részesült, az aktákat visszavonta és azok a mai napig is a minisztériumban vannak. Miként a *Katholikus Tudósító* értesül, az egész vásár revízió alá kerül, de már az eddig kiszivárgott adatokból is következtethető, hogy az eladásnál, sem annak kezdeményezésénél kifogásolható lépések nem történtek.

már *Tóth* Kálmán írta, aki ez időtől fogva főmunkatársa a lapnak — bár időközönként lerándul Bajára — s bírátaikat — o-jegygyel írja alá.

Szorgalmasan dolgozik a Hölgyfutárba *Vahot* Sándor, aki *Vörösmarty* stílusában tartott epigrammákat ír, melyek közül nagyon sok sikerült. A lap verseit, novelláit a hallgató nagy irók helyett is, éretlen és kevésbé értékes emberek írogatják. Szinte megindulással olvasom, amint aztán az egyik számban valami *iffi*, *Arva Imre* szólal meg, és szava ismerős. A költemény címe: „A Dismal mocsárok tava . . .” és a vers, Moore után angolból, így kezdődik:

— „Sirt ástak neki, nyirkost, hideget,
Mitől a hű, meleg szív reteggett . . .”
Ki ismeri ezt a hangot? . . .

A doktor *Kudelnák*, *Bis* Ferenczek és *Puzdor* Gyulák között aztán kedves változatoságul jelenik meg *Tompa*, *Gyulai*, *Petőfi* egy-egy verse (*Gyulai* meg is haragszik egynek a közléseért, az *Orleansi Szűz* imájáért, de *Nagy Ignác* kiengeszteli), aztán jön *Tóth* Kálmán, *Lisznyai*, *Szelestei László*, *Garay* János, aki súlyos betegen fekszik uri-utczai szerény lakásán s a közadakozás tartja benne lelket . . .

Tehát mégis szabad volt beteg poéták részére gyűjteni. Pedig *Haynau* és *Gehring* kegyelmes urak ültek a kormányon. És szerették a magyart a maguk módja szerint. Az egyetemen egy „német irodalmi fölolvásó ülést” hirdettek, amelyre *Haynau* és *Gehring* is elmentnek. A *Pesti Napló* rá is támad az egyetemi ifjakra, hogy mért nem adnak magyar irodalmi matinét. — Mert hiszen arra is elment volna *Haynau*!

Illyen a szomoru napok képe Világos után.

Állítólag igazolva van az is, hogy a 6,400,000 korona vételár megfelel az ingatlan értékének. A revízió csupán szociálpolitikai okokból történik, amennyiben a kormány döntő befolyást akar biztosítani magának, hogy ezen több mint tizezer holdas birtok parcellázása a földmivelő nép érdekében hajtassék végre. Csak ennek biztosítása után hajlandó a kormány a szükséges jóváhagyási záradékot megadni.

Wekerle Bécsbe utazik.

— Gróf *Zichy* és *Aehrenthal* audienciája. —

A képviselőház egy heti szünete.

Budapest, október 13.

Gróf *Zichy* Aladár, a király személye körüli miniszter, aki tegnap a képviselőházban hosszasan tanácskozott a miniszterelnökkel és a kormány más tagjaival, tegnap este óta Bécsben van és bécsi hír szerint ma délben félegy óraker külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. Gróf *Zichy* Aladár audienciája kétségtelesen összefügg a válsággal. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, mint jelentettük, minden valószínűség szerint holnap, csütörtökön délután utazik Bécsbe és pénteken járul a király elé. Gróf *Zichy* ezt a kihallgatást készítette elő, amit az is bizonyít, hogy utána, háromnegyed két óraker, gróf *Aehrenthal*, a kancellár szerepében tetszélő közös külügyminiszter, jelent meg a király előtt és egy óra hosszat maradt a király dolgozószobájában.

Wekerle Sándornak pénteki audienciáján a legnevezetesebb tárgy az a legújabb kibontakozási terv lesz, melyről lapunk más helyén kimerítő tudósítást adunk. Ezen az audiencián fogja a király megállapítani a meghívandó politikusok névsorát. Ezek a kihallgatások már csak a jövő héten történhetnek meg s így a döntés is csak a jövő hét végére várható.

Erre való tekintettel a képviselőház mai ülésének befejezése után *Wekerle* miniszterelnök, *Kossuth*, *Andrássy* és *Apponyi* miniszterek felkeresték *Justh* Gyulát és hosszabb ideig tanácskoztak vele. A tanácskozás tárgya a képviselőház munkarendje volt és abban állapodtak meg, hogy *Justh* Gyula a képviselőház holnapi ülésén javasolni fogja, hogy a Ház egy heti szünetet tartson, amely idő alatt meg fognak történni a döntést előidéző kihallgatások. A miniszterek ezután ezeknek a kihallgatásoknak előkészítéséről tárgyaltak.

Miniszterek tanácskozása.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter már jóval az ülés megnyitása előtt megjelent a Házban és azonnal felkereste *Justh* Gyula elnököt, akivel körülbelül félóra hosszat tanácskozott. Majd együtt jöttek ki a folyosóra, ahol *Justh* Gyula a hírlapírókkal s néhány képviselővel beszélgetett, *Kossuth* Ferencz pedig a hátulsó folyosóra ment, ahol *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel találkozott. *Kossuth* Ferencz és *Wekerle* Sándor aztán bevonultak a miniszterelnöki szobába. Mikor az elnök csengője megszólalt, egyszerre néptelenné váltak a folyosók. Csak hátul, a képviselőknek fentartott folyosón tanácskoztak hosszasan *Kossuth* Ferencz és gróf *Andrássy* Gyula. Később csatlakozott hozzájuk gróf *Apponyi* Albert, majd *Josipovich* Géza horvát miniszter és *Hoitsy* Pál. Körülbelül félóra hosszat beszélgettek együtt. Déliben *Kossuth* Ferencz szobájában volt tanácskozás, amelyben előbb *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Ábrányi* Kornél sajtófőnök, majd a miniszterelnök, gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Apponyi* Albert vett részt. Az utóbbi tanácskozás is félóra hosszat tartott. Főntjárt ma a képviselőházban gróf *Desseffy* Aurél, a főrendiház elnöke is, aki előbb *Wekerle* miniszterelnököt, majd gróf *Andrássy* Gyulát kereste föl.

A miniszterek sürü tanácskozása igen élénk érdeklődést keltett a képviselők között. Híre is terjedt, hogy a miniszterek általában a

válságról, de különösen a parlamenti helyzetről beszélgettek. Az a határidő, ameddig a függetlenségi párt a bankkérdés parlamenti tárgyalását elodázta, gyorsan lepereg: a *Justh* Gyula által kifizűzött terminus, az a korlát, amely a parlamentet a politikától elválasztja, a hét végén lehull, s aztán kiszámíthatatlan eshetőségek rendkívüli helyzeteket teremthetnek. Az újabb audienciák elhalasztódása kétségtelessé tette, hogy a válság megoldása addigra nem várható. Mi fog történni, ha a képviselőház belső ügyek helyett politikával fog foglalkozni és sürgetően fölshizre kerül a királyi kéziratral való elnapolás kérdése? Ezek a nyugtalanító kilátások szükségessé teszik, hogy az illetékes tényezők előzetesen megállapodjanak magatartásukról.

Gróf *Desseffy* — homo regius.

Egyes estilapok azt a hírt közlik, hogy *Desseffy* Aurél gróf, a főrendiház elnöke, aki a mai délelőtt folyamán *Wekerle* Sándor miniszterelnöknél látogatásban volt, mint *homo regius* azzal lett megbizva, hogy a válság megoldásáról a magyar politikai élet vezetőivel tárgyalásokat indítson. Illetékes helyen felhatalmazták a *Budapesti Tudósító*-t annak a kijelentésére, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert *Desseffy* Aurél grófnak, a főrendiház elnökének ilyen missziója nem volt és nincs. A mai látogatásnak a miniszterelnöknél ilyen tárgyalások célját nem képezték.

Polónyi kibontakozási terve.

Polónyi Géza módozata, amely éppen ennek a kínos helyzetnek a föloldását célozta, alig néhány óra alatt lekerült a napirendről. *Kossuth* Ferencz egy publicista képviselő által még az este megtízente *Polónyinak*, hogy tervezetét kihivellennek találta. A volt igazságügyminiszter tegnap még arra gondolt, hogy szükség esetén a Ház elé viszi módozatát, ma azonban végleg letett erről a szándékáról. *Polónyi* még tegnap írásban megküldte formuláját a Ház elnökének. Az elnök különben semmiféle halasztásnak nem barátja s hívei úgy tudják, hogy eltökélt szándéka a Ház üléséi dolgában kimondott szava mellett szilárdan megállani. *Justh* az ülés megnyitása előtt a hírlapírókkal beszélgetett a *Polónyi*-féle kibontakozási tervről.

— En nem ismerem *Polónyi* tervezetét, — mondotta képviselőház elnöke — s minthogy nem ismerem, nem is járulhattam hozzá.

— *Polónyi* azt mondja, — vetette közbe *Fried* Lajos — hogy így nem lehet a válságot megoldani, ahogyan mi akarjuk. Csak úgy lehet, ahogyan ő akarja, de ő hű önmagához és híven megörzi tervezetét.

— Csak őrizze is meg, — mondta nevetve *Justh* Gyula és az ülésterembe ment, hogy az ülést megnyissa.

Ugron és *Kossuth*.

A szilágysomlyói levél nyilvánosságra jutása óta ma jelent meg először *Ugron* Gábor a képviselőházban. Első útja az elnökhöz vezetete, aki-nél szombat délutáni távolmaradását igazolta. A folyosón *Kossuth* Ferenczcel került össze.

— Jó reggelt, kegyelmes uram! — szólott *Ugron* Gábor.

— Jó reggelt! — viszonzta a köszönést *Kossuth* Ferencz kezét nyújtva *Ugron*nak és hozzáfűzve:

— Tehát elhagytál bennünket?

— Nem én hagytalak el, kegyelmes uram — felelte *Ugron*. — Mindég megmondottam, hogy katonai vívmányok nélkül nem megyek veletek.

Kossuth Ferencz erre így felelt:

— Ki biztosít, hogy nem lesznek katonai vívmányok?

Ugron Gábor kezével gesztust csinált, jelölül, hogy nem igen hiszi, *Kossuth* pedig szó nélkül tovább ment.

Justh lovagias ügye.

— A függetlenségi párt értekezlete. —

A függetlenségi párt ma este értekezletet tartott, amelynek napirendjén az alelnökök jelölése volt, de amely *Szentiványi* Árpád föllé-

pése következtében részben igen izgalmas lefolyású volt. *Szentiványi* ugyanis kikelt az ellen, hogy a párt *Justh Gyula* kezdeményezésére egy új jegyzői állást rendszeresített s ezt a balpártnak akarja átengedni.

— Ugy is azt mondják rólunk, hogy a balpárttól vezetettjük magunkat, — mondta elkeseredetten.

— Inkább a balpárt, mint a hatvanhetesek! — dörgött közbe *Justh Gyula* és szavait zajos helyeslés kísérte.

Az értekezlet után a társalgóban ismét szóba került ez a dolog és a *Nagy György*-féle indítvány napirendre tűzésével kapcsolatosan *Szentiványi* Árpád ismét azt hangoztatta, hogy a párt *Kossuth* Ferenczet leszavazta, pedig *Kossuth* egészen érthetően intett a kezével, hogy ne fogadják el ezt az indítványt.

— Nem láttam ezt — mondta *Justh Gyula*.

Szentiványi Árpád azonban nem felelt *Justh*nak, hanem segédek után nézett és *Mezőssy Béla* államtitkár és *Vásárhelyi Dezső* képviselő útján magyarázatot kért *Justh Gyulától* úgy az értekezleten tett közbeszólásáért, mint a társalgóban használt sértő kifejezésért. *Szentiványi* ugyanis azt érte, hogy *Justh* azt mondta neki, hogy amit mond, az nem igaz. *Justh* a megbízottak előtt kijelentette, hogy első közbeszólása tisztán politikai természetű volt, a neki imputált sértő kifejezést pedig egyszerűen nem használta. Így aztán az ügyet békésen el is intézték.

A párt tagjai tovább is foglalkoztak a *Nagy György*-féle indítvánnyal és megállapították, hogy annak szövege valóban olyan zavaros, hogy nem lehet elfogadni.

Majd a várható audienciákról folyt a beszéd. A képviselők feszült érdeklődéssel néznek *Wekerle* pénteki audienciája elé, amelytől döntő események bevezetését várják. Ezért helyesléssel fogadták *Justh Gyulának* azt a kijelentését, hogy holnap indítványozni fogja a Ház ülésének egy hétre való elnapolását.

A pártértekezletről tudósításunk itt következik:

Az országgyűlési függetlenségi 48-as párt ma délután 6 órakor *Hoitsy Pál* elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezleten megjelent *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke, a kormány részéről jelen voltak *Mezőssy Béla* és *Meskö László* államtitkárok, továbbá *Batthyány Tivadar* gróf és *Sághy Gyula* alelnökök, *Leszkay Gyula* háznapy. A jegyzőkönyvet *Nemes Bertalan* vezette.

Az alelnökök jelölése.

Elnök megnyitván az értekezletet bejelenté, hogy *Ugron Gábornak* a pártból való kinevezése folytán megüresedett a függetlenségi párt egyik alelnöki állása; jelenti továbbá, hogy mivel az alkotmánypárt udvariasság levélben nem fogadta el a felajánlott egyik alelnöki állást, a párt maga jelöljön valakit.

Erre a jelenlevők egyhangú felkiáltással *Mérey Lajos* jelölték a képviselőház alelnöki állására.

Mérey Lajos a következő szavakkal köszönte meg a párt iránta megnyilvánult bizalmát:

— Fogadjátok az engem ért rendkívül megtisztelő bizalomért elvtársi köszönetemet. (Éljenzés.) Ha arra kerülne a sor, hogy a Ház tanácskozásait nekem kellene vezetnem, úgy legyetek meggyőződve, hogy megőrözm a szigorú igazságszeretetet, a pártokon felülemelkedő tárgyilagosságot és a képviselők iránti tiszteletet, nagyrabecsülést és jóakaratot. Az elnöki széken kívül a függetlenségi és 48-as párt elveinek olyan változatlan híve maradtam, amilyen fiatal korom óta voltam és vagyok, mert rendíthetetlenül hiszek elveink győzelmében, hazánk jövőjében. (Éljenzés.) Nagyon kérlek, legyünk hűséges bajtársak a küzdelemben, legyünk testvérek a politikai közéletben s tartssatok meg szeretetekben továbbra is.

Batthyány Tivadar gróf kijelenti, hogy távolléte miatt csak most köszönheti meg az őt ért hasonló kitüntetést. Különbözn minden tekintetben csatlakozik a *Mérey* által elmondottakhoz.

A balpárti jegyző körül.

Hoitsy Pál elnök bejelenti, hogy a képviselőház új jegyzői állásnak kreálását határozta el és

indítványozza a maga részéről, hogy ezt az állást a kisebbségnek, illetőleg a balpártnak ajánlják fel.

Szentiványi Árpád határozottan ellenzi *Hoitsy Pál* indítványát. Ez a kérdés egyszer már felmerült és akkor a függetlenségi párt úgy határozott, hogy a balpártnak nem ad jegyzői állást. Különbözn is azzal vádolják a függetlenségi pártot, hogy a balpárt által vezetett magát. (Zajos ellentmondás. Felkiáltások: Inkább a balpárt, mint a 67-esek!) Helyteleníti a függetlenségi pártnak mai eljárását a *Nagy György* indítványa feletti szavazásnál. Ennek az a látszata, hogy a párt leszavazta vezérét. (Zajos ellentmondás.) Maga az indítvány is olyan pongyola, hogy azt nézete szerint nem lehet elfogadni.

Hoitsy Pál elnök kijelenti, hogy egyrészt a rég követt szokás, másrészt a méltányosság vezet a függetlenségi pártot, amikor az egyik jegyzői állást a balpártnak ajánlja fel.

A Nagy György-féle indítvány.

Batthyány Tivadar gróf kijelenti, hogy maga is a *Nagy György*-féle indítvány napirendre tűzése ellen szavazott, de azt a tényt, hogy mások más-más módon szavaztak, egyáltalában nem lehet odamagyarázni, hogy a párt le akarta volna szavazni vezérét. Ez nem a párt programkérdése, ez nem elvi állásfoglalás, hanem teljesen alárendelt kérdés.

Zakariás János szintén nem fogadta el *Nagy György* indítványát és csak azért szólal most fel, hogy visszautasítsa azt a tendenciát, amely a szavazásban *Kossuth Ferencz* pártvezérnek dezuvalását látja.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke arra kéri az értekezletet, hogy térjen a kérdés felett napirendre. A Ház egyszerűen elhatározta, egy indítvány napirendre tűzését. Ha ez megtörténik, akkor lesz módjában a függetlenségi pártnak, hogy a kérdést tárgyalja, amikor is ahhoz képest fog állást foglalni, ahogy azt jónak fogja találni. Most tisztán és kizárólag a jegyzői állás betöltéséről van szó. (Helyeslés.)

Az értekezlet elhatározta, hogy az egyik jegyzői állást a balpártnak ajánlja fel.

Símkó öröksége.

Ezután *Buza Barna*, *Valencsik János* képviselőtársának megbízásából az oláhfalusi kerület kérdésében szólal fel. Két jelölt küzd ott egymással a függetlenségi párt zászlója alatt és a panasz az, hogy az ottani főispán, *Ugron Akos* hivatalos hatalmának felhasználásával erős terrorisztikus korteskedést fejt ki az egyik jelölt érdekében. *Valencsik János* bizonyítani tudja, hogy a főispán magához hívta az oláhfalusiakat és azt mondta nekik, hogyha nem szavaznak *Nagy Andorra*-ra, fel fogja mondani az oláhfalusi szövetkezetnek a kormánytól kapott kamatmentes kölcsönét. Azt is beszél, hogy azzal presszionál, hogy bizonyos megindított kihágási eljárás le fog folytatni és meg fogja őket büntetni. Kéri az elnökséget, tegye meg a szükséges lépéseket.

Vértán Endre kéri az értekezletet, hogy térjen a kérdés felett napirendre. A párt elhatározta már, hogy nem foglal állást egyik jelölt ellen sem, miután mindkettő függetlenségi. Ami pedig a panaszokat illeti, arra nézve éppen *Ugron Akos* főispántól úgy értesült, hogy a választási mozgalom kezdetén felkereste őt *Valencsik* országgyűlési képviselő és azzal fenyegette meg, hogy ha nem támogatja az ő jelöltjét, 24 óra alatt elcsapatja. Ha a büntető törvénykönyvbe ütköző cselekedeteket követ el, akkor a bíróság kérte annak a közbeszólását, de maga a párt térjen felette napirendre.

Hoitsy Pál elnök kijelenti, hogy a párt már határozott ebben a kérdésben, hogy nem foglal állást egyik jelölt mellett vagy ellen sem. Ami pedig azt illeti, hogy szabálytalanságok történtek, ezzel szemben ott van a megtorlás rendes módja. Az értekezlet így értelemben határozott és ezzel az ülés véget ért.

Az alkotmánypártkörből.

Az alkotmánypárt körhelyiségében ma este igen nagy számban jelentek meg a párt tagjai. Ott volt *Desseffy Aurél* gróf, a főrendiház elnöke, *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter, *Szentiványi József* és *Bolgár Ferencz* államtitkárok, *Nagy Ferencz*, a párt másodelnöke, továbbá számos képviselő és főispán. Nyolcz órakor jelent meg a pártkörben *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter, a párt vezére, aki este a beteg *fekvő Széll Kálmánt* látogatta meg s egyenesen onnan érkezett a pártkörbe. A párt tagjai örömmel hallották tőle, hogy *Széll Kálmán* állapotában az est folyamán ismét javulás állott be s ma már annyira jól érzi magát, hogy egy ideig dolgozott is. Az orvosok is abban reménykednek, hogy a teljes felgyógyulás már a napokban bekövetkezik. A párt tagjai azután megvitaták a politikai helyzet s több esett arról, hogy a pártkörbe érkezett

értesülések szerint a politikusok kihallgatása csak a jövő hét első napjaira várható.

A bankbizottság jelentése.

A képviselőház holnapi ülésében *Nagy György* balpárti képviselő ellenezni fogja a képviselőháznak rövid időre tervezett elnapolását és azt fogja indítványozni, hogy a képviselőház pénteken tartsa legközelebbi ülését, melynek napirendjére a bankbizottság jelentése tűzessék ki tárgyalásra. Indítványát azzal fogja indokolni, hogy a képviselőháznak a bécsi törekvésekkel szemben most már erélyes eljárást kell tanusítania, hogy az esetre, ha netalán a képviselőházat királyi kéziratral elnapolnák, a bankbizottság jelentésének elfogadásával a képviselőháznak az önálló magyar bank melletti állásfoglalása határozat alakjában, mint megdönthetetlen tény szerepeljen.

Oszták információ Andrássyról.

A „N. Fr. Pr.” mai számában a következőket írja:

Olyan személyiségtől kaptuk ez az értesítést, aki gróf *Andrássy* véleményével, nézetével tökéletesen tisztában van.

Andrássy Gyula grófra és a hatvanhetesekre tisztára kizárt dolog, hogy az általuk követelt katonai engedményekről lemondjanak, mert lehetetlen addig programjukért harcba szállaniok, míg ebben a pontban nincs tökéletes világosság.

Azt mondják, hogy a katonai kérdések se abban a kedvező esetben, ha engedményeket adnak, se abban a másik esetben, ha az engedményeket megadhatatlanoknak jelentik ki, nem befolyásolják a válság megoldását. Ez tévedés. Igaz, hogy ma senki sem beszél a katonai kérdésekről. Amint azonban olyan kormány akadna, amely hajlandó volna átvenni a vezetést, anélkül, hogy a szigorú status quo-nál több eredményt tudna felmutatni, ezek a kérdések nyomban fölvetődnek és olyan hatalmas ellenállás kerekednek belőlük, amely még normális viszonyok között is veszedelmes volna, nem most, amikor többség teremtéséről van szó.

Ha olyan hatvanhetes kormány alakulna, amely a Házat fölőszlatja, hatáson jelszó volna a választásokra, hogy a koronával való örökös konfliktusoknak egyszer már végét kell szakítani. Ennek a czélnak érdekében — komoly remény van rá — az ország még áldozatokra is képes. Ami a hatvanhetes államférfiaknak lehetőséget kell nyújtani arra, hogy bizalmat ébreszthessenek az országban aziránt, hogy a koronával való tartós béke és a hatvanhetes pártok győzelmé esetén az uralkodó és a korona között a harmonia ismét helyreáll.

Ilyen körülmények között szinte kizártnak tekinthető, hogy gróf *Andrássy Gyula* a válságnak hatvanhetes kormány kinevezésével való megoldásában vezető szerepet játszzék, ha nem sikerül neki a katonai kérdésekben egyszersmindkorra világosságot deríteni. Az az állítás, hogy a katonai engedmények pusztán csak jelszók lennének a választásokon, hogy a hatvanhetes pártok küzdelmét népszerűvé tegyék, teljesen valótlan. Ami a katonai engedményeket a hatvanhetes politikusok szemében olyan fontosnak teszi, az az a meggyőződés, hogy ezek nélkül az engedmények nélkül a koronával való tartós harmóniát nem lehet megteremteni. Ha a hadvezetőség által évek óta elkerülhetetlennek mondott létszámemelést eljehethetnek, akkor még csak el lehetne tüntetni a katonai engedmények kérdését. De a létszámemelést katonai engedmények nélkül se gróf *Andrássy Gyula*, se senki más keresztül nem viheti. Amint a létszámemelés szönyegre kerül, újra kitor a válság, ha nem lesznek katonai engedmények, — addig meg lehetünk nélkülük. Ilyen körülmények között nincs is rá szükség, hogy a katonai engedményeket azonnal megadják. De szükséges és a parlamenti hatvanhetes pártokra elengedhetetlen, hogy a leendő kormány a koronával a katonai kérdések tekintetében tökéletesen tisztába jöjjön és ne kelljen attól félnie, hogy a létszámemelés kérdésének fölvetődésével az egész konfliktus újból kitörjön. Hogy miképpen formulazzák a korona és azok a férfiak ezt a meggyőzést, akik a „harci kabinet” tagjaiul számba jöhetnek, ez oly kérdés, amelyről beszélni lehet. Csak az lehetetlen, hogy egyrésztől létszámemelést kérjenek, másrésztől pedig semmi katonai engedményt ne adjanak, mert ebben az esetben a kormány kinevezési okirata nagyon rövidesen halálos ítélete volna.

Ami azt a kérdést illeti: vajjon a koronával való konfliktus, mely ma kitöréssel fenyeget, nem volna-e rosszabb Magyarországra nézve, mint a katonai engedményekről való lemondás, erre nézve csak egy a felelet: mindenesetre a konfliktus volna rosszabb. Ilyenformán csak egyetlenegy eset volna képzelhető, amelyre a hatvanhetes eszmék képviselői

selőinek késznek kellene lenniök, az tudniillik, hogy minden katonai engedmény nélkül sikra szálljanak, hogy az országról a súlyos veszedelmet elhárítsák. Akkor azonban új embereknek kell jönniök, hogy új többséget szerezzenek maguknak. Az ország azoknak a férfiaknak adhatja a többséget, akik a megoldásra ilyen engedmények nélkül is vállalkoznak, azok azonban, akik ezeket az engedményeket mindenkor szükségeseknek hirdetik, vezető szerepre nem vállalkozhatnak. Rájuk nézve bizonyos körülmények között legföljebb az a kötelezettség hárulhat, hogy olyan kormányt támogatassanak, amely semmiféle katonai engedményt nem hoz, azt azonban nem lehet tőlük elvárni, hogy nevüket odaadják ahhoz a politikához, amelyet az ilyen engedményekről való lemondásra alapítottak.

Az alelnökök nem kapnak fizetést

— A képviselőház ülése. —

Budapest, október 13.

A képviselőház ma elhatározta, hogy az alelnökség nobile officium és eltörölte az alelnöki tizenkétezer koronás fizetéseket. Jánoky-Madocsány Gyula a néppárt és Emödy József az alkotmánypart részéről megkísérelte ugyan az indítvány mellőzésére kapacitálni a Házat, de Holló Lajos, Buza Barna, Bozóky Árpád és Mezőfi Vilmos felszólalásai után a Ház — miután az alkotmánypart és a néppárt kitért a szavazás elől — egyhangúlag fogadta el az indítványt. A purifikáló készség megnyilatkozott már előzőleg is, amikor a Ház elhatározta, hogy Nagy Györgynek a képviselői összeférhellenességről szóló törvény szigorításáról szóló indítványát napirendre tűzi. Az ülés végén interpellációk voltak. Közülök a legérdekesebb Nagy György volt Günther Antalnak a Kuria elnökévé történt kinevezése tárgyában, akiről ugyancsak leszcedte a keresztvizet az egész függetlenségi párt zajos helyeslése közben.

Részletes tudósításunk itt következik:

Jánoky Gyula elnök az ülést tíz óra után tíz perczel megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után fölolvassák az interpellációs könyvet, melybe Mezőfi Vilmos és Nagy György jegyzett be interpellációt.

Napirend szerint Nagy György megkölja az összeférhetlenségi törvény kiegészítése iránt benyújtott indítványát. Azt kívánja, hogy az országgyűlési képviselők ne kaphassanak semmiféle királyi kitüntetés, címzet, vagy rangot, sem olyan állást, mely a kormány, vagy a kormányközögek kinevezésétől függ és fizetéssel vagy díjazással jár. A törvényhozás tagjainak meg kell őrizniök függetlenségüket. A nemzeti önállóság és függetlenség harcossai sohasem kaptak kitüntetést. Kéri indítványának tárgyalásra való kitűzését és elfogadását.

A Ház többsége az indítvány tárgyalásának napirendre tűzése mellett szavaz.

Ezután áttértek Buza Barna indítványának tárgyalására az alelnöki fizetések eltörlése tárgyában.

Jánoky-Madocsány Gyula megvédte a Rakovszky Istvánt Buza Barna tegnapi támadásával szemben. Rakovszkyt nem lehet azért következtetéssel vádolni, a miért 1904-ben az alelnöki fizetések ellen beszélt. Következésképpen csak akkor követ el valaki, ha azonos körülmények között cselekszik ellenkezően. Különb 1904-ben Kossuth szintén az alelnöki fizetések mellett nyilatkozott a függetlenségi párt helyesléseivel.

Holló Lajos pártolja Buza Barna indítványát. Ezzel az indítvánnyal szemben nem lehet követelni az alelnöki és jegyzői fizetések megszüntetését is. Az utóbbiakat az 1848-iki törvények állapítják meg, az alelnökök díjazásáról sem a törvény, sem a házszabály semmit sem tud. Példát kell statuálni a fizetés eltörlésével arra, hogy vannak tisztségek, melyeknek viselőitől joggal elvárható, hogy díjazás nélkül, közérdekből lássák el állásukat. A fizetéses állások sokasítása a szabadelvű párt kormányzati és politikai rendszeréhez tartozott. A függetlenségi pártnak szakítania kell ezzel az irányattal. A demokratizmus is azt követeli, hogy tiszta alapokra fektessük a közéleti tevékenységet. A néppárt szemére veti a függetlenségi pártnak, hogy elvei ellenére belement a delegációba, de a néppártnak az is baj, ha a párt az elveit küzd s harcot folytat a gazdasági önállóságért.

Molnár Jenő: A néppárt is föladata a reviziót. Holló Lajos kéri Buza Barna indítványának elfogadását.

Buza Barna Holló Lajos beszéde után csak azt kívánja még konstatálni, hogy Rakovszky István képviselő korábban ellenezte az alelnöki fizetéseket, alelnök korában azonban más meggyőződésre jutott. A néppárt még ennél is tovább megy,

mert azt kívánja, hogy az elnök ne kájon fizetést, az alelnökök azonban igen. Madocsány szemrehányása Kossuth Ferenczel szemben dicsegetésbe megy, mert Kossuth alkotmányos értékét bizonyítja, hogy alkalmazkodott pártja véleményéhez ebben a kérdésben is s nem erőszakolta arra a maga meggyőződését.

Bozóky Árpád hozzájárul a balpárt nevében Buza Barna indítványához.

Emödy József nem tartja logikusnak az alelnöki fizetés megszüntetését, mert nem lát különbséget a jegyzők, az elnök és az alelnökök tisztsége között ebből a szempontból. Méltányos is, hogy azok, akik az elnökkel a Ház vezetésének munkáját megosztják, díjazásban is részesüljenek.

Mezőfi Vilmos hozzájárul Buza Barna indítványához. Az elnök az ülést öt percre fölfüggeszti.

Szünet után a Ház elfogadja Buza Barna indítványát az alelnöki fizetések eltörléséről.

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után a Ház áttért az interpellációk tárgyalására.

Nagy György Günther Antalnak a Kuria elnökévé történt kinevezése dolgában interpellál. Tiltakozik az ellen, hogy politikai hajótörötteket ilyen állásokba helyez el a kormány s mellőzi azokat, akik a jogszolgáltatás terén szereztek érdemeket erre az állásra. Ez az eljárás nem egyeztethető össze az igazságszolgáltatás érdekeivel.

Bozóky Árpád a jásznagykunszolgolnokmegyei utaláp dolgában, Nagy György a kormányának az aradi gyászünnepről való elmaradása miatt interpellál. Mezőfi Vilmos azt kifogásolja interpellációjában, hogy a belügyminiszter nem hagyta jóvá a kisgazdák szövetségének alapszabályait.

Az elnök az ülést a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után fél egy órakor berekesztette.

Budapest, október 13.

A balpárt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as balpárt ma tartott értekezleten a pártnak fentartott egyik jegyzői állásra Bendek Jánost jelölte. Az értekezlet Korniczky Dezsőt választotta meg a balpárt titkárának.

Czafolat. A Reichspost mai vezércikkében a trónörökös személyének bevonásával azt írja, hogy egy bukaresti dalegyesület bécsi látogatásának megakadályozása végett a magyar kormány a román külügyminisztériumnál lépéseket tétetett. Mint a Magyar Tudósító illetékes helyről értesül, a lapnak ez a közlése teljesen valótlan.

A szerb radikálisok kilépése a nemzeti klubból. Ujvidékről táviratozzák: A szerb radikális párt legutóbb megtartott vezérő bizottsági ülésén egyhangúlag elhatározta, hogy kilép az országgyűlési nemzetiségi klubból. Ez elhatározásukat a következő levélben tudatták a nemzetiségi klub elnökével:

Nagyságos Mihályi Tivadar urnak, az országgyűlési nemzetiségi párt elnökének stb. Budapest, Országház. Miután Magyarország politikai életében a közjogi kérdések aktuálissá váltak és miután az országgyűlési nemzetiségi pártnak ezekben a kérdésekben határozott programja nincsen, az országgyűlési nemzetiségi pártban való helyzetünk utóbbi időben félreértéseknek, sőt támadásoknak volt kitéve. Különösen dr. Manojlovics János képviselőtársunk a katonai kérdésben elmondott képviselőházi beszéde kapcsán annak dacára, hogy az országgyűlési nemzetiségi klub belépésünk alkalmával teljes akció-szabadságunkat biztosította az összes közjogi kérdésekben és tudomásul vette, hogy pártunk programja Magyarország politikai és gazdasági függetlenségét követeli, az országgyűlési nemzetiségi párt elnöksége Manojlovics János képviselőtársunkat nyilatkozattételre szólította fel, ki a klubban álláspontját igazolta és ekkor teljes joggal követeltük, hogy a klub e fontos, immár nyolcz hónap óta huzódó kérdésében állást foglaljon és határozatot hozzon. A klub azonban ennek dacára a határozathozatalt elhalasztotta és így mi kénytelenek voltunk ezen ügyet pártunk központi választmányára elvinni. Pártunk választmányára Manojlovics János képviselőházi beszédét helyeslőleg tudomásul vette és parlamenti akciószabadságunk biztosítására, melyet e kérdésnek a klub részéről ilyképpen kezelésével korlátozva látja, mint politikai szükségességét megállapította, hogy az országgyűlési nemzetiségi klub kötelezőből kilépünk, amit ezennel meg is teszünk. Kérve Nagyságodat, hogy ezen kilépésünket a tisztelt klubnak tudomására hozni méltóztatssék. maradunk tisztelettel Ujvidék, 1909. október hó 11-én. Mrksics Jásó, Musiczki Döme dr., Manojlovics János dr.

KÜLFÖLD.

Az angol helyzet.

Budapest, október 13.

Az angol válság új stádiumba lépett. Utóbbi időben, úgy látszik, mintha a költségvetés némi módosításával megegyezést lehetne létrehozni a felsőházzal. A radikális csoport ugyan a megegyezésnek ezt a módját kivihtetlennek mondotta és vezéreik legutóbbi beszéde után alig van remény a békés megegyezésre, hacsak a lordok teljesen le nem szarrelnek.

Nem akarunk kompromisszumot — mondotta legutóbb az angol kormány két leg-radikálisabb tagja: Winszton Churchill és Lloyd George.

A békés megegyezésnek reménytelensége volt bizonyára okozója annak, hogy Edward király a napokban sürgönyileg magához rendelte Asquith miniszterelnököt. Kormánykörökben ugyan tagadják, hogy a miniszterelnök meghívása Balmoralba összefüggne a politikai válsággal. E hivatalos tagadás dacára azonban kétségtelen, hogy Edward király meg akarta tudni, hogy mily módon lehetne megegyezést létesíteni a liberális párt és a felsőház konzervatív csoportja között. A liberális párt némely részében bizonyos fokú idegenkedéssel látják a korona beavatkozását ebbe a tisztán parlamenti ügybe. Bár több oldalról úgy informálták a közvéleményt, hogy a király beavatkozása inkább a lordok háza ellen irányul és semmiképpen sem akarta engedékenységre bírni a kormányt.

A felsőház konzervatív csoportjában különben most az a nézet uralkodik, hogy a felsőházra nézve minden körülmények között a legelőnyösebb volna egy új választás. Szerintük a válság mostani stádiumában az alsóház döntő lépésre határozhatja magát a felsőház ellen. Új választás esetén azonban, — bár valószínű, hogy a liberálisok ismét többségre tennének szert, — több mint bizonyos, hogy a konzervatív unionista párt tért hódítana. Ebben az esetben nem valószínű, hogy a liberálisok kenyértörésre vinnék a dolgokat a felsőház ellen.

A liberális pártban azonban egészen más-kép gondolkodnak. A költségvetési vita ismét népszerűtétette a szabadereskedelem híveit és ha a védvamosoknak sikerülne is néhány mandátumot elhódítani, ez nagyjában nem sokat változtatna a pártok számarányában. Az angol alsóház hatszázhetven tagja közül ötszáz-tizenkettő áll szemben százötvennyolcz unionistával.

A válságról ma a következő tudósítást kaptuk Londonból.

A londoni lapok igen részletesen kommentálják a királynak tegnapi tanácskozását Balfour, Lansdowne és Asquith államférfiakkal és azt a nézetüket fejezik ki, hogy Asquith volt az, aki a tanácskozást kezdeményezte. A konzervatív lapok támadják a miniszterelnököt ez eljárása miatt és eddig páratlanul álló kísérletnek mondják fölhasználni a korona előjogait az ellenfél szándékainak kikémlésére, mert Asquith fél a választástól. A kihallgatás különben nem fogja a helyzetet megváltoztatni, ha csak maga a kormány nem enged. A liberális lapok kifejtik, hogy csak természetes, ha a király mindkét irányban érvényesíti befolyását a kibékülés érdekében. A Daily News ezt írja: A liberálisok tartottak a kompromisszumtól, de Asquith egy hájszállyit sem hátrált és a válságot összezsuzta. Masterman belügyminiszteriumi alállamtitkár Kenningtonban beszédet mondott, amelyben a következőket fejtette ki:

A legfelsőbb helyről fogatba vett közvetítés abban az irányban mozog, hogy inti a lordokat, nem pedig megingatja az alkotmányt; így nem a mi dolgunk kritikálni vagy közbelépni. A költségvetés törvényerőre emelkedik, akár elfogadják, akár elvetik a lordok.

Snowden, az alsóház szocialista tagja választókerületében beszédet mondott, amelyben azt jelentette ki:

A király népszerű, de egy népszerű király nagyobb veszedelem a demokráciára, mint egy önkényuralkodó. A király kötelessége, hogy miniszterei tanácsát elfogadja.

A császár olaszországi útja. A Róma olasz pán-czélshajó és a Trinaklia yacht parancsot kapott, hogy két hétre való eleséggel lássa el magát s hogy lepecsételt parancscsal induljon el. Hir szerint a Róma még több más hadihajóval a görög vizekre megy a császár elé, ellenben a Trinaklia Livornóban várja meg az olasz királyi párt. Orosz hivatalos helyeken a császár biztosságára való tekintettel még mindig *megtagadnak minden fővilágosítást az utazás részleteiről*. Jól értesült körök azt hiszik, hogy a császár október 19-én fog Alexandrovon át elutazni. A találkozás helye Racconigi lesz. Az orosz állami bank összevására minden olasz pénzt, hogy a császárnak rendelkezésére bocsássa.

Londonban azt híresztelik, hogy a császár már elindult olaszországi útjára. Megerősíti ezt a híresztelést az a római jelentés, hogy még kedd előtt odavárják a császárt, mert hétfőn Racconighiben nagy udvari lakoma lesz, amelyet nyilván a császár tiszteletére fognak rendezni.

Az urakháza új elnökei. Bécsi tudósítónk értesítése szerint a császár október 10-iki kéziratával kinevezte már az urakháza elnökeit a Reichsrath legközelebbi ülészakára. Az elnök *Windischgrätz* Alfréd herceg, titkos tanácsos; alelnökök: *Fürstenberg* Miksa Egon herceg titkos tanácsos és *Schönburg-Harienstein* herceg titkos tanácsos.

A görög-török viszony. Azokat a török ezredeket, amelyeket a török-görög diplomáciai konfliktus kezdetén a görög határra küldtek, a hadügyminiszter most visszavonta s Macedónia és Epyrus belsejébe vezényelte. Egy görög banda behatolt a török területre, hol véres csatározás fejlődött ki a török katonasággal. A csatározás a banda teljes leverésével végződött, a görög komitacsik egy része elesett, másik részét pedig a török katonaság elfogta. — A görög-keleti patriarchatus és a porta között fennálló konfliktus következtében, valamint a krétai kérdés miatt egyre jobban kiélesedik a török-görög viszony.

A szerb kormányválság. A kormányválság kitört. Ha radikális fuziókabinet jön létre, akkor *Milovanovic* nem lesz a kormány tagja. A külföldi követéseket új szervezések. A bécsi, berlini és londoni követésekre új embereket neveznek ki. *Simics*, bécsi követ utóda *Milovanovic* külügyminiszter, londoni követ pedig *Spaljkovic* osztályfőnök lesz.

Izzed pasa leleplezése. *Izzed* volt második jildizitkár, aki most Angliában él, levelet intézett a Szabah szerkesztőségéhez, amely leleplezi az előzményeit azon török-orosz egyezménynek, amely a Fekete-tenger körüli vasutépítkezéseknél az oroszokat megillető előjogokra vonatkozik. A levél szerint *Abdul Hamid* az akkori minisztertanácstól kérészkolta az egyezmény elfogadását. A miniszterek sirtak a határozat aláírásánál, mert az egyezményt stratégiaiilag rendkívül hátrányosnak tekintették Törökországra.

A dalmát tartománygyűlés. A tegnapi ülésen a helytartósági alelnök több interpellációra válaszolt, mire megkezdtek a Zárában létesítendő államrendőrségre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Valamennyi szerb szónok a javaslat ellen beszélt, míg a horvátok biztossága és védelme érdekében. A helytartósági alelnök a kormány álláspontját akként körvonalozza, hogy a kormány a tartományi választmány által benyújtott törvényjavaslat elfogadása ellen nincs kifogása. Az előadó zárószava után névszerinti szavazással 25 szóval 11 ellen elhatározza a ház, hogy áttér a részletes vitára. Ennek folyamán a törvényjavaslatot második és harmadik olvasásban elfogadják. Következő ülés holnap.

Az orosz költségvetés. A pénzügyminisztérium által felállított 1910. évi költségvetés a rendes bevételeket 2535.8 millió rubelre, a rendes kiadásokat 2510 millió rubelre, a rendkívüli bevételeket 10 millióra, a rendkívüli kiadásokat 120 millió rubelre teszi. Utóbbi összegből 50 milliót szánnak hadicélokra, 64.8 milliót vasutak építésére. A rendkívüli kiadásokat a rendes bevételeknél való felesleg, a rendkívüli bevételek, továbbá hiteloperációk révén szerzendő 84.2 millió rubel fogja fedezni.

Ferrer martirhalála.

— Mint forradalmárt kivégezték. —

Budapest, október 13.

Ferrer leánya hiában appellált a spanyol királynak, mint „keresztényi felségnek“ az irgalmára. Alfonzó rideg vérszomjja keményítette szívében a keresztényi érzést és Ferrernek nem adott kegyelmet. A monjuichi vár sánczaiban *ma délelőtt kilencz órakor Ferrert kivégezték.* — Az egész művelt világon szivdobbanást megállító mély megdöbbenés és megvető utálat fogadja ezt a bestialitást. Ferrernek, aki a spanyol szocio-logiai irodalomnak legkiválóbb művelője volt, aki olyan szeretettel és lelkesedéssel művelte a tudományt, hogy magánkönyvtárában több mint két millió értékű könyvet halmozott föl, még akkor is meg kellett volna kegyelmezni, hogyha rábizonyosodott volna, hogy aktív részese volt a barcelonai forradalomnak. De az összes jelek szerint nem is volt aktív része benne. Ferrer csak a betűk vértelen forradalmát vivta a főnálló társadalmi rend ellen. A barcelonai forradalom kitörésekor vidéki ismerőseinél volt; arra a hirre, hogy az államügyész őt is a forradalom kezdeményezésével vádolja, önként kívánt jelentkezni, amikor elfogták és bíróság elé állították. Konkrét bizonyosságot sem a zavaros és ellentmondó tanuvallomások, sem pedig a házkutatás nem szolgáltatott ellene. A lefoglalt okmányok közt a spanyol köztársaság egy tervét találták, azonkívül számos politikai és forradalmi írást és egy érdekes tervezetet, amely az egész világra kiterjedő proletár-társaság alapításáról szól. Találtak azonkívül nála a nemrég kivégzett Iglesiastól való levelet, amely Morales ügyéről szól. A vizsgálóbíró szerint mindezekből az írásokból kiderül, hogy Ferrer összeköttetésben volt a forradalmi elemekkel.

A tanuk között elsőnek a rendőrfőkapitány jelent meg a bíróság előtt. Azt mondta, hogy Ferrer anarkista, aki elveinek hirdetésére iskolát is alapított. A Progrese című anarkista lapnak munkatársa. Tud arról is, hogy azon az estén, a mikor a Melillába küldött csapatok hajóra szálltak, ebben a lapban egy cikk jelent meg Ferrer tollából, aki forradalommal fenyegetett. Egy másik tanu, *Domenech* azt vallotta, hogy Ferrer egyszer így nyilatkozott:

— Ha kell, az oroszok példáját követjük!

Több tanu vallotta, hogy Ferrer résztvevett a barcelonai és p. emiai forrongásban és pénzzel támogatta az ügyet.

Ferrer a tanukkal szemben tagadja, hogy bármi köze lett volna a forradalomhoz.

A katonai törvényszék tegnap halálra ítélte Ferrert és összes vagyonát elkobozta. Az ítélet meghozatalára legfőbb okot az szolgáltatót, hogy Ferrer, aki dúsgazdag milliomos volt, sok százezer korona költséggel egy „Modern Iskola“-t alapított, melyben a radikális társadalmi filozófiának csinált propagandát. A bíróság véleménye az volt, hogy a forradalmat első sorban ez az iskola és ennek a tankönyvei okozták.

Ferrer bátran s elszánt nyugalommal ment a halálba. Elveihez következetesen a vigasztaló papot tiltotta magától, úgy halt meg, amint élt és vérével pecsételte meg igazát.

Nincs kegyelem!

A spanyol miniszteri tanács éjfélig foglalkozott a Ferrer ellen hozott halálos ítélettel s a miniszterek egyetlen okot sem tudtak találni, amely az ítélet megkegyelmezése mellett szólna. Amint ennek híre ment, egész Madridban bizonyosra vették, hogy a halálos ítéletet már a

legközelebbi órában végre fogják hajtani és senki sem kételkedett benne, hogy Ferrer kivégzése föltétlenül bizonyos.

Az egész civilizált világon lázas izgalmában várták, hogy a spanyol kormány végre meri-e hajtatni ezt a hallatlan gaz brutalitást.

Ruy de Luis spanyol bécsi nagykövetségi attasé ismerte legjobban atyafiait, mert már a délelőtti órákban azt mondta, hogy Ferrert minden bizonynyal már kivégezték. Az attasé azt mondta továbbá, hogy Montjuichban, ahová Ferrert tegnapelőtt elszállították, nincsenek többé azok a borzasztó berendezések, amelyekről az egész világon annyit beszélnek.

Az esti órákban azután megérkezett a borzalmas bizonyosság: Ferrer-t ma délelőtt 9 órakor kivégezték.

Ferrert még tegnap este a montjuichi vár kápolnájába vitték, amelyet siralomházzá alakítottak át. A halálraítéltek az volt utolsó kívánsága, hogy beszélni szeretne védőjével. Ezt a kérését teljesítették. Ferrer egyáltalán nem volt leverve és élénken beszélgetett védőjével.

Az erőd környékén óvintézkedéseket tettek. Montjuich-hegy lejtőin 40—50 ember jelent meg. Egy század gyalogság hajtotta végre a halálos ítéletet. Az utolsó vallásos vigasztalásokat Ferrer nem kívánta meghallgatni.

Spanyolországban a cenzurát rendkívül szigorúan kezelik. A lapoknak semmit sem szabad közölni, ami Ferrer pörére vonatkozik. Valadolid tartományban száznál több iskolát bezártak. A Madridban megjelenő Cencero című lapnak kiadóját letartóztatták.

Ujabb részletek a kivégzésről.

Későbbi táviratok még a következőket jelentik:

Ma éjjel fél három órakor egy börtönőr felköltötte Ferrert s azt mondta neki, hogy a vizsgálóbíró beszélni akar vele. A halálraítél sietve felöltözködött, de nem a bíró elé vezeték. A börtön udvarán egy kocsi állott, körülötte szuronyos csendőrök. Ferrer ennek láttára elhalványodott, de megnyugodott, mikor azt mondták neki, hogy más fogházba viszik. Ferrer még megköszönte a börtön igazgatójának és a börtönőröknek a jó bánásmódot, aztán béköt tettek kezére és beüszkolták a kocsiba.

Kiszivárgott az, hogy a haditörvényszék bírái nem egyhangulag hozták meg a halálos ítéletet, mert egy bíró nem tartotta elegendőnek a bizonyítékokat, egy másik pedig különvéleményt jelentett be és részletesen megokolta azt, hogy miért ellenzi a halálos ítéletet.

Ferrernek megengedték, hogy közjegyzőt hívasson és végrendeelkezhessék. olodatnének, egy jó barátjának 80.000 pesetára szóló évjáradékot biztosított, könyvkiadóvállalata pedig, amelyet két millió pesetára becsülnek, családjára maradt, de ez teljesen tönkre van téve, mert a hatóságok a házkutatások alkalmával 110.000 kötetet elkoboztak és azóta-talán már meg is semmisítették.

Ferrer védője nyíltan hangoztatja, hogy minden terhelő vallomásra és bizonyítékra olyan ellenbizonyítékokat tudott volna fölhozni, amelyek Ferrert teljesen tisztázzák, de a haditörvényszék nem engedte meg, holott az államügyész bizonyítékai csak a rendőrség jelentésein alapultak.

A kivégzés előtt Ferrer nagy bátorságot tanusított. Állva, bekötött szemmel lőtték agyon a katonák, akiket sorsuzás útján rendeltek ki a kivégzésre.

A mai párisi lapok közlik Ferrernek utolsó levelét, amelyet a börtönből egy franciaországi elvbarátjához intézett. A levél október 3-án kelet. Azzal kezdi Ferrer, hogy föltétlenül be fogja tudni bizonyítani ártatlanságát.

— Julius 25-én jöttem Barcelonába és csak ott értesültem, hogy kitört az általános sztrájk, — így szól a levél. Előzetesen semmit sem tudtam róla, hogy általános sztrájk készül. Kizárólag üzleti ügyekben mentem Barcelonába és számot tudok adni minden lépésemről. Mikor este haza akartam utazni, a vasutállomáson tudtam meg, hogy nem indul vonat, mert az utvonat blokkolva van. Másnap korán reggel gyalog indultam hazafelé. Három nap mulva hallottam, hogy a sztrájk meg van szervezve. Egy földim jött hozzám azzal a hirrel, hogy egy cselédeány állítólag

látott engem a csöselék élén, amely a prémiai kolostort foglyujtotta. Nem is voltam Premiában és az ottani kolostort nem is gyujtották föl. Öt hét telt el. Szeptember elsejéig ki sem mozdultam házamból. Akkor hallottam, hogy a főügyész Barczelonából jelentést kapott, hogy én szítottam az ottani forradalmat. Elhatároztam, hogy önként állok az ügyesség elé. El is mentem. Utközben letartóztattak. Hasztalan követeltem, hogy állítsanak törvénytörést, a katonai kormányzóhoz hurcoltak, aki börtönbe vetetett. Egy olyan czellában zártak el, ahol kimondhatatlan kinokat szenvedtem. Levegő és világosság nem hatolt az üregbe, amelyben temérdek patkány és féreg volt. Aludni nem lehetett és minden erőmet megfeszítve, folytonosan fel és alá kellett járkálnom. Két nap mulva megengedte a fogházigazgató, hogy vizet adjanak nekem és szappant, hogy megmosakodhassam.

Leírja azután Ferrer a vallatásokat, amikor mindig halállal fenyegették s azzal a sejtellemmel végzi levelét, hogy ha mégis halálra ítélik, akkor 24 óra alatt ki fogják végezni.

A Temps Madridból szerzett hírek alapján jelenti, hogy a minisztertanács azért nem ajánlotta a királynak Ferrer megkegyelmeztetését, mert a királyhoz sok fenyegető levél érkezett és így a megkegyelmeztetés olybá tűnt volna fel, mintha tartanának a fenyegetésektől. A belügyminiszter kijelentette, hogy a Ferrer letartóztatása óta odaérkező fenyegető leveleket közzé fogja tétetni.

A tehetetlen művelt világ.

A kivégzést megelőző órákban az egész művelt világban nagy erőfeszítéseket tettek, hogy Ferrernek a kegyelmet kieszközöljék. A londoni nagy lapok főszerkesztői Alfonso királyhoz a következő táviratot intézték:

Aluliroitak, akik szentül meg vannak róla győződve, hogy Francesco Ferrer, aki egész vagyonát s élete munkáját Spanyolország előhaladásának szentelte s szabadságáért küzdött, nem forradalmár és nem szította a barcelonai forradalmat és akik tudjuk, hogy ez a kivégzés foltot ejtene Spanyolország becsületén, kérjük felségedet az igazságosság, az emberszeretet és a haladás nevében, hogy változtassa meg a halálos ítéletet.

Rómában tegnap azt a nagy népgyűlést megelőzőleg, melyről már említést tettünk, már a népgyűlés előtt egy órával a munkások elhagyták műhelyeiket. A közúti vasúti forgalom egészen megszűnt s majdnem az összes üzletet bezárták. Az volt a terv, hogy a munkások a népgyűlés után folytatják munkájukat, de az este oly szép volt, hogy a munkások inkább a szabad ég alatt töltötték a nap többi részét. Rómában később sem állott helyre a közúti vasúti forgalom és halotti csönd volt a néptelen városban. Vatikáni körökből azt jelentették, hogy a pápa, ha tudná, hogy közbenjárásának eredménye volna, egy pillanatig sem haboznék, hogy Ferrer érdekében a spanyol királyhoz forduljon. Ugy látszik azonban a közbenjárástól a pápa nem várt eredményt, mert az elmaradt.

Az általános munkásszöveket egész Franciaországban agitációt szervezett Ferrer érdekében. Az összes kikötőmunkásokat utasította, hogy a Spanyolországból érkező árut bojkottálják.

Amszterdamban tegnap este nagyobb csoport szociálista tüntetett a spanyol konzulátus közelében Ferrer érdekében. A rendőrség szétszórta a tüntetőket.

Olaszország több városában tüntetés volt tegnap Ferrer érdekében. Turinban a munkáskamara épületében ezer munkás tartott gyűlést, amelyen Ferrer érdekében határozati javaslatot fogadott el. Ugyanítt ma még két ízben tartották gyűlést. A nápolyi gyűlésen 2000 ember vett részt. Itt is határozati javaslatban foglaltak állást Ferrer mellett. A veronai munkáskamara határozatot fogadott el, amelyben tiltakozik Ferrer elítélése ellen. Génában, Bolognában, Firenzében és Perugiában is tiltakozó gyűlést hívtak egybe. Barsilai képviselő a kamarában interpellációt nyújtott be, amelyben azt a kérdést intézi a kormányhoz,

vajjon Olaszország a humanizmus követelményeinek megfelelően érvényesítette-e befolyását, hogy egy ártatlannak életét megmentse?

Génában a kerületi tanács mai ülésén elhatározta, hogy Maura miniszterelnökhöz táviratot intéz, amelyben Ferrer megkegyelmeztetését kéri. Az ügyvédi kamara válaszmánya tiltakozó határozatot fogadott el. A munkások reggel óta sztrájkolnak. Délután a közúti vasút is beszüntette a forgalmat és a kikötői munkások is sztrájkolnak. Génua kerület több városában a munkások tiltakozásuk jeléül beszüntették a munkát. Egy nagyobb néptömeg a spanyol konzulátus előtt tüntetett, a rendőrség azonban szétszórta a tömeget.

Nápolyban az egyetem épületében 500 diák által látogatott ülésen elhatározták, hogy a spanyol konzulnak tiltakozó határozatot adnak át. Szándékuk keresztülvitelében azonban a rendőrség meggátolta őket.

Turinban a munkások Ferrer halálraítélését elleni tiltakozásuk jeléül sztrájkolnak.

Igen látogatott munkásgyűlés határozatot fogadott el, amelyen Ferrer kivégzése ellen tiltakoznak. Gyűlés után mintegy 8000 résztvevő a városházához vonult, majd a Garibaldi-terre mentek, hol számos beszédet mondtak.

A hír hatása.

Párisban a Humanité külön kiadásban Naque és Laizard volt képviselő által aláírt kiáltványt közöl, amely hevesen támadja a spanyol királyt és minisztereit, felszólítja a spanyol szociálistákat és forradalmárokat, hogy ma este a spanyol nagykövetség előtt tüntessenek. A tüntetés megakadályozására a rendőrség széleskörű intézkedéseket tett.

Rómában a lapok különkiadásokban közlik Ferrer kivégeztetésének híreit. A szociálista egyesületek és szerkesztőségek házain a gyász jeléül félálarczra huzzák a lobogókat. A Tribuna, Giornale D'Italia, Avanti és L'Azione című lapok igen éles hangon ítélik el Ferrer kivégeztetését.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

New-York.			
	okt. 11.	okt. 12.	okt. 13.
Buza	decemberre 109 3/4	110 1/2	110 3/4
májusra	110 3/4	111	111 3/4
Tengeri decemberre	70	70	68 3/4
Chicago.			
Buza	májusra 103 3/4	104 1/2	103 3/4
decemberre	101 1/2	103 3/4	104 1/2
Tengeri decemberre	57 1/2	58	57 1/4

Newyork okt. 13. Gyapot Newyorkban helyben 13.65 (13.65), gyapot Newyorkban helyben 13.62 (13.62), gyapot Newyorkban helyben 13.62 (13.62), petroleum stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 1/2 (1.58), zsir Western steam 12.50 (12.65), Zsír Roche és Brothers 13.— (13.—).

Chicago, okt. 13. (Zárlat.) Zsír okt-re 11.97 tegnap (12.07), zsir januárra 11.60 (11.77), szalonna short clear 12.12 (12.12), sertéshus okt-re 24.00 (24.—).

A Németalföldi Bank kamatlába.

Amszterdam, október 13. A Németalföldi Bank a kamatlábat 2 1/2 %-ról 3%-ra emelte.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naplár. Csütörtök, október 14. — Róm. kath.: Kalliszt. — Prot.: Bajnok. — Görög-ország: október 1. B. Sz. véd. — Zsidó: Tisri 29. — A nap két reggel 6 óra 17 perczkor, nyugszik este 5 óra 13 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 6 perczkor, nyugszik este 5 óra 34 perczkor.

A miniszterelnök fogad d. u. 4 órakor.
Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor.
A honvédelmi miniszter fogad d. e. 10 órakor.
A pénzügyi államtitkár fogad 12—2-ig.
A Néprajzi Társaság ülése a Tudományos Akadémia termében d. u. 5 órakor. — Vívó és Atlétikai Klub közgyűlése. — Mérő Jolán zongoraestéve a Royalban este fél 8 órakor. — Uszóverseny a Rudasfürdőben d. u. fél 6 órakor. — A Nemzetközi fényképfelállítás igazgatóságának ülése. — Gyászzistentiszelet Block

Mózes emlékeztetére a rabbiképző intézet templomában d. u. 4 órakor. — Mémlikiállítás a Tattersallban. — A Budapesti királyi orvosegyesület nagygyűlése d. u. 6 órakor. — Az Országos Közegészségi Egyesület ülése d. u. 6 órakor. — A Szent István Társulat osztályainak ülése d. u. 5 órakor. — Ügetőverseny d. u. fél 2 órakor. — A „Magyarok bejövetele“, Feszty Arpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépő-díj 1 korona. — Torna kiállítás a Múcsarnokban. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — A gödöllői kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5 óráig. Belépő-díj 1 korona. — A Könyves Kálmán őszi tárlata nagymező-utcai termében. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.). Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Gulácsy-kiállítás az Uránia Kiglyóteri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum állatára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1 óráig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma 10—1 óráig. — A Széchényi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egésznap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9 órától fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanterkiállítás 3—6-ig.

— Udvári ebéd. Ma este 6 órakor udvari ebéd volt, amelyen a japán katonai misszió tagjai, a japán ügyvivő, a japán katonai s tengerészeti attasé, Schönaich hadügyminiszter és Versbach hadtestparancsnok vettek részt.

— Kiküldetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Komáromy István pénzügyi tanácsost, adófelügyelőhelyettesét a VI. fizetési osztályba kinevezte s egyben neki a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta. Komáromy István a belvárosi adófelügyelőség vezetője, husz év óta áll a pénzügyigazgatás szolgálatában. Exponált állásában általános tiszteletnek és szeretetnek örvend.

— A pénzügyminiszteriumból. A király a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Vass Tamás dr. és Marschalkó József miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsosokat miniszteri tanácsosokká, Gellért Ferenc dr., Czajlik László és Várady József miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká kinevezte; továbbá Probst Alfréd főbányatanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta.

— Japánok a királynál. Az osztrák és magyar hadsereg szervezetét tanulmányozó japán katonai missziót ma különkihallgatáson fogadta a király Bécsben.

— Új nemes. A király Knöpfler Károly nagybirtokos és gyárosnak, valamint törvényes utódainak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet „Rimakovai“ előnévvel díjmentesen adományozta.

— Miniszteri tanácsos kiküldetése. A király Barkonyi Géza pénzügyminiszteri miniszteri tanácsosnak saját kérelmére való nyugalomba helyezése alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Hercegi nász. Blanckenburg kastélyban ma ünnepelték Zsófia Renata hercegnőnek (az ifjabb Reuss hercegi ágából) XXXIV. Henrik herceggel (az ifjabb Reuss hercegi ágából) való eljegyzését.

— A király halála. Az uralkodó holnap kihallgatáson fogadja Tropsch János építőmester nejét, Tropsch Máriát, aki mint tizenkét éves leány 1853. február 18-án jelen volt, amikor Ettenreich meszaros lefogta Libényit rögtön azután, hogy az az uralkodó ellen merényletet követett el és akinek felszólítására a leány rendőrt hívott. A felség véletlenül megtudta, hogy Tropschné még életben van és holnapra magához rendelte kihallgatásra.

— Hegedüs Sándor siremléke. A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete e hó 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor leplezi le a néhai alelnökének, Hegedüs Sándor v. b. t. t., volt kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a kerépesi-uti temetőnek arkádjaiban felállított siremlékét. Emlékbeszédet az ünnepen a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének elnöke: Heltai Ferencz dr., könyörgést pedig Antal Gábor, a dunántúli ref. egyházkerület püspöke mond.

— **Szell Kálmán belegsége.** Megirtuk tegnap, hogy Szell Kálmánt az alkotmánypárt-körben muló rosszullet fogta el. A volt miniszterelnök gróf Andrássy Gyula kíséretében tért haza és nyomban lefeküdt. Még az est folyamán meglátogatták Müller Kálmán, báró Korányi Sándor és Herczel Manó orvosprofesszorok s bár konstatálták, hogy a hirtelen támadt baj muló természetű, mégis érvágást ajánlottak. Az operációt Herczel professzor végezte két illusztris kártarsa jelenlétében. Szell Kálmán azután kissé jobban lett, az éjszakát eléggé nyugodtan töltötte s a körülményekhez képest reggel is jól érezte magát. Dél előtt tizenegy óra tájban ismét meglátogatta mind a három orvostanár, nem találtak lényegesebb változást, a kongesztió azonban nagyon megviselte a beteget, akinek bár állapota most nem súlyos, mégis nagy kiméltre és nyugalomra van szüksége. Eppen azért nem fogadhat látogatót. Az orvosok remélik, hogy semmiféle komplikáció sem áll be s a beteg mihamarább teljesen felgyógyul. Mindenesetre gondosan figyelik, hogy miképpen fog a baj lefolyni. A dél előtt folyamán rendkívül sokan érdeklődtek személyesen a beteg hogylétéről. Délben mindössze egy kis levest evett Szell Kálmán s általában véve nyugodtan volt.

— **A levegő harcossal.** Blériot szombaton délelben érkezik meg Budapestre és vele jön a felesége is. Gróf Károlyi Mihály országgyűlési képviselő érdeklődött Müller igazgatónál, aki Blériot budapesti szereplését intézi, vajjon fölszállhatna-e ő is Blériot gépén. Müller igazgató megígérte, hogy érintkezésbe lép e dologban Blériot-val. — Blériot repülőgépe Budapestre érkezett és a Vigadó nagytermében állítják ki közszemlére. Holnap délelőtt történik meg a vámvizsgálat és azután már a kora délutáni óráktól kezdve szombat délutánig a közönség által megtekinthető. — **Merse Pál** műegyetemi adjunktus, kit Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter három hónapra a repülőgépgyártás tanulmányozására Párisba küldött ki, tanulmányútról visszaérkezett. — Berlinben a Gross II. nevű katonai léghajó ma hosszabb próbatatott. A felszállás kitűnően sikerült. A léghajó legközelebb Metzbe indul. — **Augsburgból** jelentik: A Parseval III. léghajó két órákor simán leszállt. A léghajó holnap visszatér Frankfurtba. — **Hergesell** tanár titkos tanácsos, gróf Zepellinek meghitt barátja és munkatársa Krisztiániába érkezett, hogy előkészítse az észak-sarki expedíciót. Hergesellnek az a terve, hogy megnyerje Asmusen északsarki utazót az expedícióban való részvételre.

— **Kinevezések a postán.** A király, mint féltálatosan jelentik, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Rotter Emil postai és távirótanácsost, Sebők Géza és Bérczy Ernő postai és táviróigazgatói címmel felruházott postai és távirótanácsosokat, Mihálikóvics Dezső és Göncz Árpád postai és távirótanácsosokat postai és táviró-főtanácsosokká kinevezte. Pethő János, Opris Péter és Demény Károly postai és táviró-főigazgatók címmel felruházott postai és táviróigazgatóknak jelenlegi illetményeikhez évi 2000, dr. Hennyey Vilmos postai és táviró-főigazgatói címmel felruházott postai és táviróigazgatóknak pedig évi 2800 korona személyi pótlékot engedelmzett.

— **Kitagadhatja-e Lipót Koburg Lujzát?** Sokszor fölmerült már idők során ez a kérdés, de most aktualitást nyert az egy kölcsön-ügylet révén, amelyet Koburg Lujza kötni akar. A hercegnő jövőd apai örökségére egy hamburgi banknál kölcsönt kíván fölvenni. A bank azonban bizonyítékot kíván arra nézve, hogy a törvény értelmében Lujza az apai örökségből ki nem tagadható. Ezt bizonyítani hivatva van egy brüsszeli ügyvéd elaborátuma, amelyben jogi érveket sorol fel az ügyvéd, hogy a kitagadás nem lehetséges. Kérdés azonban, hogy a hamburgi bank ezt döntő bizonyítéknak fogadja-e el? A kölcsön-ügylet mindenesetre még függőben van.

— **Difteritisz Aradon.** A difteritisz Aradon járványszerűen terjed. Pozsgay városi főorvos jelentést tett a polgármesternek a betegség rohamos terjedéséről és sürgős óvintézkedéseket kért. Az elemi iskolákat a járvány miatt tegnap mind be-árták.

— **A községi jegyzők közgyűlése.** Október huszonharmadikán lesz a Magyarországi Községi és Körtjegyzők Országos Központi Egyletének évi közgyűlése. Az elnöki jelentés, melyet *Uszky Bálint* elnök terjeszt a közgyűlés elé, a következő fontosabb részeket tartalmazza:

A községek háztartásának bajairól szólva, meg kell emlékeztünk egy végrehajthatlan törvényünkről. A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi XX. t. cz. a belügy- és pénzügyminiszteriumok köteletségévé tette, hogy a városok és községek pénzügyi és számviteli rendeleti uton egységes alapelvek szerint szabályozza. Az évek óta válságos politikai viszonyok és a kormányok ismételt változása folytán ez a szabályozás máig sem történt meg. Jól ismerjük azt a sok zavart és kellemetlenkedést, amely egyenes folyománya ennek a rendszertelenségnek. Évről-évre a változó járási számvevők egyéni felfogása és személye szerint más és más formában kell vezetni számadásainkat és egybeállítani költségvetéseinket. A községek és a járási számvevők közötti surlódások legtöbbszörre visszavezethetők a szabályzat hiányára s igen sok, a közszolgálatot bénító kanapé-procresszusnak lehetne elejét venni az egyszerűsítési törvény eme pontjának végrehajtásával.

Különb, mint értesülünk, ez a rég hiányzó szabályrendelet, egyelőre a városokra nézve, jelenleg tárgyalás alatt áll. Az előkészületek már annyira haladtak, hogy megjelenése még ez év vége előtt várható. Meltán remélhetjük tehát, hogy az általános alapelvek már itt megállapítást nyervén, ugyanazok figyelembevételével rövidesen elkészül a községek számviteli és pénzügyi szabályzata is és érezni fogjuk annak áldásos kihatását munkánkban.

Nyugdíjügyünk rendezése kérdésében örömmel közölhetjük a tisztelt közgyűléssel, hogy az adatgyűjtést a belügyminiszterium befejezte és az adatok feldolgozása is már annyira haladt, hogy várhatólag a folyó év végére pozitív alakot fog ölteni a kormány ebbeli tervezete. Mi is fejenként két emberre való munkánkából, több, mint egy embert megillető állami feladatot végezzük. Reméljük: ezt a körülményt jól ismeri a belügyminiszterium s megfelelően honorálni is fogja a mi ügyeink tárgyalásánál is.

Szólanunk kell még karunk örökös panaszárol, követeléséről: a jegyzői tisztség közjogi helyzetének biztosításáról: helyesebben a községi törvényben és az ügyviteli szabályzatban már lefektetett alapelvek továbbfejlesztéséről.

A községi törvény a községi közigazgatás élére vezető személyt ki nem jelöl. Hisz különben meg kellett volna állapítani azt is, hogy ez a vezető szerv, a többi előjárásági taggal mennyiben rendelkezik. Ily rendelkező joggal pedig, sem az annak szankcióját képező fegyelmi jogkörrel a bírót a törvény fel nem ruházta. Sőt, hogy a bíró elnöki hatásköre is tulajdonképpen társas jogkör, mutatja az, miszerint az 56. szakasz értelmében ő a rendkívüli közgyűlést a jegyző kívánságára összehívni köteles. A segédmunkás talán ennyire mégsem dirigálhatna főnökének?

A jegyző közigazgatási tisztviselői minőségéhez szó sem férhet. Ma már ezt mindig határozottabban elismerik az intézményekben is. Kimutattuk azt is, hogy a félrevezetésre alkalmas elnöki tisztség is logikusan csak reá volna bízható. Ennek az egyetlen pontnak az orvoslása volna az első feladat, hogy azáltal a még tán itt-ott fellobbanó kétségkedés és félreértés egyszer mindenkorra megszűnjék.

Szükség volna továbbá a már annyiszor kért és nem egyszer kilátásba helyezett szolgálati pragmatikára.

— **Wangol Hedvig példája után.** Rövid időn belül most már a második kiváló színésznő mondott búcsút a színpadnak vallási rajongásból. *Larsen Anna* asszony a legismertebb nevű dán színművésznő véglegesen visszavonult a színpadtól, hogy teljesen a vallásos életnek szentelje magát. *Larsen* asszony, mint Berlinből táviratozzák, otthagya előkelő lakását és a szegényegedbe költözött, ahol egy szobából és konyhából álló lakást bérelt. A tél folyamán körutra indul Dániába és Németországba s a nagyobb városokban vallásos előadásokat fog tartani.

— **Tarnowska grófnő bűnpöre.** Velenczéből jelentti tudósítónk: Nemcsak *Prijlukow*, hanem *Tarnowska* grófné is felebbezett a vádirat ellen és tiltakozott az olaszországi bíróság eljárása ellen, mert az nem illetékes. Ha gyilkosságra bujtogatóit, az nem olasz földön történt, tehát nem az olasz bíróság van hivatva fölötté itélni. A felebbezés következtében az összes aktákat, amelyek 42 vaskos kötetet tesznek ki, felterjesztették a semmitűszékhez és ez által a végtárgyalás legalább 5 havi halasztást szenved.

— **A Hudson—Fulton-ünnep.** Newyorkban fényesen sikerült az a fölvonulás, melynek keretében a Hudson—Fulton-ünnepet rendező bizottság Newyork állam háromszázéves történetét mutatta be ötvenkét, mindvégig érdekes, művészi becsű, rendkívül hatásos csoportban. Newyork állam politikai, társadalmi, kulturális, ipari, kereskedelmi és közgazdasági életének és fejlődésének az indián idők óta a mai napig nincs az a kiemelkedő mozanata, melyet a fölvonulásban megelevenítve nem láttak volna s a halást csak fokozta, hogy a történelmi menetben részt vettek az összes Newyorkban élő nemzetiségek, köztük a magyarok is, akik kurucz-zászló alatt a Rákóczi- és Hunyadi-indulók hangja mellett marsoltak mintegy kétszázötvenen *Róth Gyula*, *Völgyi Gyula*, *Mészáros Lajos*, *Borbás János*, *Bélics János*, *Heitai Árpád*, *Lukács Imre* és *Doby Kálmán* vezetésével. A festői díszmagyarba öltözött magyarok élénk feltűnést és viharos tetszést arattak mindenütt, a merre csak elhaladtak. Maga az amerikai sajtó is elismeri, hogy a különböző nemzetiségű egyesületek között kétségkívül a magyarok tetsettek a legjobban festői viseletükben.

— **Peary nem tágít.** *Peary*, a betegesen hiu, aki már sokszorosan nevétségessé tette magát azzal, hogy kizárólagos jogot formál magának az északi sark fölfedezésére, nem tágít és folytatja támadásait *Cook* ellen. Newyorkból érkezett távirati jelentések szerint ő és három utitársa részleteket közöltek azokról a nyilatkozatokról, amelyeket *Cook* eszkimóitól Etahban szereztek. Az eszkimók, akik *Cook*ot kísérfék, egyhangulag kijelentették, hogy a *Heidberg-szigetektől* észak felé csak két napi utat tettek, ott azonban járhatatlan jégre és nyílt vízre akadtak és elhatározták, hogy visszatérnek. Az eszkimók részleteket közöltek továbbá a visszautazásról, amely egymagában annyi ideig tartott, mint aminő idő alatt *Cook* az állítja, hogy az északi sarkot járta be. Ezzel szemben megállapítható, hogy *Cook* pártja egyre növekedőben van Amerikában. Nem vonják ugyan kétségbe, hogy *Peary* szintén elérte az északi sarkot, de hihetetlen erőlködése, mely arra irányul, hogy *Cook*ot diszkreditálja s egyedül magát tüntesse föl az északi sark herosza gyanánt, a józan amerikaiak körében gúnyt és lenézést váltott ki. *Peary* erről nem akar tudomást venni. Tragikusan fogja fel a dolgot és mindent elkövet, hogy *Cook* lehetetlenné váljék.

— **A hamis oklevél.** Csanádmegye közigazgatási bizottságának ülésén *Láng István* tanfelügyelő jelentésével kapcsolatban az elnök *Hervay* alispán említést tett a lapokban megjelent téves tudósításról, hogy *Brenner* Antal mezőkovácsházai állami iskolai igazgató hamis oklevél alapján került tanítói alkalmazásba. A tényállás a következő: *Brenner* Antal igazgató rendkívül szegény családból származik. Csák-

toronyán járt a tanítóképzőbe és alya szegénysége miatt nem taníthatta tovább, amit az intézet akkori igazgatójának bejelentett. A csáktornyai igazgató megszánva a rendkívül tehetséges és szorgalmas fiút, vizsgálat nélkül adott neki tanítói oklevelet, meghagyva azonban, hogy a vidékről távozzék. Így került *Brenner* Kovácsházára s e meg nem felelő oklevél alapján 25 éven keresztül működött igazi tanítói hivatottsággal és rátermettséggel úgy, hogy az összes csanádi tanfelügyelők mindenkor a legnagyobb elismeréssel voltak hazafias működése iránt. *Brenner* több ízben munkásságáért pénzzutalomban is részesült, 25 évi becsületos fardozása után, mely idő alatt egész generációt nevelt fel becsületosan, befolyásos tekintélyre tett szert a községben. Ez megirigyelve, *Brenner* két kollegája feljelentést tett ellene és a kir. tanfelügyelő nem tehetett mást, minthogy *Brenner* ellen törvényesen eljárás és állásától felüggesztette s fizetését beszüntette. A közigazgatási bizottság pártolólágot vette tudomásul *Brenner* sorsát és a kir. ügyész kérte a bizottságot, hogy *Brenner*it, aki 25 éven át oly kiváló ügybuzgalommal töltötte be állását, jóindulatába vegye. Kérte a bizottságot, hogy esetleg királyi kegyelem útján hasson oda, hogy *Brenner* állásába visszahelyeztessék. A bizottság egyhangulag hozzájárult az ügyészi indítványhoz.

Bocsánatkérés az arcvonal előtt. A katonával, de különösen a közlegényekkel, ma minden hadseregben rosszul bántanak. De nem minden hadseregben túrik azt el úgy, mint nálunk, néma megadással. Sőt némely hadseregben a katonai atrocitásnak súlyos következményei vannak és pedig annak részéről, aki azt elköveti. Aleppóból érkezik egy telegramm, amely ékes módon bizonyítja, hogy a katonai brutalitást más hadseregben meg szokták torolni. Történt, hogy egy csapat huszár, mely ott állomásozik, hazatérőben találkozott Broglie nevű kapitánnyal. A kapitány nyilván rosszkedvű volt és bőszen haragjában lovagló ostorával arcvonal vágott egy közhuszárt. Az egész tisztikar felháborodott a brutalitáson és valamennyien a bántalmazott huszár mellett foglaltak állást. S megtörtént az a hallatlan és mindenestire utánzásra méltó eset, hogy a kapitány kénytelen volt az arcvonalban felállított csapat előtt bocsánatot kérni a megsértett közhuszártól. Azonkívül jelentést is tettek a hadügyminiszternek.

Sztrájk a csepeli tölténygyárban. Megjrtuk, hogy Weisz Manfréd csepeli gyárában a régen elégedetlen munkások sztrájkba léptek és nem voltak hajlandók üres ígérek alapján tovább görnyedni a milliomos gyáros hasznáért. Egy ideig csak a vasesztélygályosok és bádigos-munkások szüneteltek, most azonban az általános elkeseredés olyan tetőfokra hágott, hogy az általános sztrájk kitöréséhez elégséges a legapróbb ok. A milliomos tulajdonos, méltányos elintézés helyett, dacol a munkásokkal és semmit sem akar tenni azokért az emberekért, akik sovány bérért az életüket kockáztatják. A nemrégiben történt katasztrófa sem lágyította meg a gyáros szívét, de nem törődik a munkásokkal a hatóság sem. A száz- és kétszáz percentes haszonra dolgozó gyáros majd csak akkor fog riazodni és jószágos apai szívére hivatkozni, amikor a kenyérré vágyakozó munkássereg távozik a halálszigetről és hagyja, hogy rossz műhelyekben a gyáros ur maga manipuláljon a veszélyes anyag közt.

A város pénze. Sátoraljujhely város képviselőtestülete Farkas Andor árvaszéki ülnök elnöklésével ülést tartott, amelyen tudomásul vették a vizsgálóbíró átiratát, mely szerint Valkovszkyt, a sikkasztó városi pénztárost már átszállították a rabkórházba. A polgármestert a Valkovszky-ügy vizsgálmai megviselték és erre való tekintettel két heti szabadságot kért. Kérését teljesítették s helyettesítésével Farkas Andor árvaszéki ülnököt bízták meg. Azután tudomásul vették a helyettes polgármester jelentését a sikkasztásra vonatkozólag.

Csendélet Szerbiában. A belgrádi ujságok majdnem kivétel nélkül siralmasaknak mondják a szerbiai közbiztonsági állapotokat. A fegyelem megmaradt a rendőrségek vagy tetszellel, vagy indulásuk. Megdöbbentő módon gyarapodnak a rablási és gyilkossági esetek. A dragováci kerületben nem kevesebb, mint tizenhat rablógyilkosság történt. Két haramia pedig, névszerint Markovics Milán és Radovics Juon egyetlen héten tizennyolc rablógyilkosságot követelt el. Ezek a vértettek egy héti időközben történtek. Az elmúlt hónapban 76 feljelentés történt gyilkosságok és gyilkossági kísérletek miatt, ezenkívül még tizenkét olyan meggyilkolt férfi holttestét találják az utcákon, akiknek személyazonosságát nem sikerült megállapítani. A lakosság annyira kétségbe van esve, hogy a statárium kihirdetését követeli. Ezt, hir szerint, hajlandók is életbe léptetni, legalább azokban a kerületekben, ahol a legtöbb gonosztett történik.

A vasút tolvaja. A zombori rendőrség ma letartóztatta Schäffer Károly zombori malommunkást, ki kora reggel a vasúti raktárból egy zsák lisztet lopott el. Schäffer beismerte, hogy már évek óta fosztogatja a raktárt és hogy több más betörést és lopást követett el. Schäffert, ki czinkostársait is megnevezte, az ügyészség fogházába szállították.

Pusztító orkán. Florida államban és Cuba szigetén rettenetes orkán és felhőszakadás pusztított. Key West floridai város egy része romba dőlt, sok száz épület és kilencz szivargyár elpusztult. Az ostromállapotot is kihirdették, mert a csöcselék fosztogatni kezdett. Havannai távirat szerint az orkán különösen Cuba nyugati részében nagy pusztításokat okozott. Öt ember életét vesztette, huszonöt megsebesült. Negyven teherhajó több kikötőben elsüllyedt. Arroyo Naronjában a tüdővész szanatórium beomlott és sok beteg megsebesült.

Baleset egy építkezésnél. A Szondy-utca 33. száma alatt most épülő négyemeletes bérházban ma délelőtt baleset történt, a melynek két sebesültje van. A hatalmas házban, amely a magas földszintjét is beszámítva, öt emet, a munkát Réty Benjámint építőmester vezeti. A minap rakták be mindenütt a mennyezeteket s a friss falazat megtámasztására deszkákat alkalmaztak, a melyeknek még bizonyos ideig, amíg a falazat megszilárdul, ott kellett volna maradniok. Tegnap még Rép Ferencz lakatos dolgozott a vastraverzek és az összekötőkapcsok megerősítésén, de munkáját nem fejezhette be teljesen. Ma reggel azután Pint János pallér abban a hiszemben, hogy a lakatosmunka már teljesen kész, eltávolította a deszkákat. Kevéssel utóbb a negyedik emeleten egy kisebb szobában beszakadt a boltozat egy része. A nehéz faltömeg rázuhant a harmadik emeleti mennyezetre s estében nemcsak azt szakította keresztül, hanem le a földszintig az összes mennyezeteket. Az épületben nagy riadalom támadt, mindenki nagy szerencsétlenségtől tartott. A lezuhanó téglák meg is sebesítettek két embert, Rép Ferencz lakatos és Vizety Antal napszámost, akik éppen a negyedik emeleten dolgoztak. A mentők a Rökus-kórházba vitték a két munkást, akiknek sérülése eléggé súlyos. A hatóság megindította a vizsgálatot a baleset okának kiderítésére.

Művésztelep Kecskeméten. Kada Elek polgármester kezdeményezésére Kecskeméten a nagybányai és szolnoki művészkolónia mintájára egy művésztelepet fognak létesíteni. A város már felajánlotta a telep céljaira szükséges telket, amelyen harmincz éves amortizációval megfelelő műtermek és lakásokat fog építeni. A város ezenfelül két szaktanár fizetését is magára vállalja. Az előterjesztés legközelebb a város közgyűlése elé kerül, mely előreláthatólag megszavazza a telep létesítésére szükséges költségeket. Az előmunkálatok ügyében Iványi-Grünwald Béla és Olgay Ferencz festőművészek napok óta Kecskeméten időznek.

A Berki kutyája. Gonoszul bánt minden időben az ember az emberrel. Nagy okok, kis okok elégségesek voltak arra, hogy akár egész tömegek, de egyes emberek is egymásnak rontsának adás és kéréllhetetlen haraggal. Nincs olyan kicsiny ok, amely miatt gyilkosságra ne vetemedne olys valaki, akinek erkölcsi nevelése nem elégséges indulatainak megfékezésére. De ezek közt az alacsony erkölcsű emberek közt is ritkán akad olyan elvadult, bőszen elemek által kergetett, mint amilyenről az alábbi történet szól. Nagyváradon történt a tragikus eset egy ebugatás miatt. Pintácsi József nevű bányamunkás Berki Emil gyárimunkás háza előtt haladt el. Berki kutyája nem respektálván Pintácsi érzékenységét, az arra járó embert kutyamódra megugatta. Pintácsi se volt rest, odaszólt a kutyának:

— Ne ugass, ebadta, ördög bujjék a gázdába!

Ezt meghallotta Berki. A két ember összevesszett, egymásnak rontott s a vége emberhalál lett. Pintácsi fatuskót ragadott, azt hajította Berki felé; kicsi hiba, hogy agyon nem ütötte Berki kis lányát. Berki pedig kést ragadott és szíven döfte Pintácsit. Miután Pintácsi nyomban meghalt, Berki másnap a rendőrségen önként jelentkezett.

Hírneves francia orvos botránya. Párisból jelentik, hogy dr. Rappelt, a francia főváros egyik legnevesebb és legkeresettebb orvosát ma a vizsgálóbíró maga elé idézte, mert följelentést tettek ellene, hogy egy női páciensét hipnotizálta s aztán visszaélt helyzetével.

Az egyetemi beírások vége. A budapesti tudományegyetemen ma véglegesen befejezték a beíratásokat. Az idei félévre nyolczadélezer hallgató irálkozott be, ötszázal több, mint a mult iskolai év hasonló szakában.

Vasúti katasztrófák. A Foggtából jövő expresszvonat San-Salvo állomáson neki futott egy vesztegő tehervonatnak. Tizennégy ember megsebesült, köztük többen súlyosan. — A München-Simbach vonalon Thann-Matzbach állomáson két tehervonat összeütközött. A mozdonyok és 12 kocsik erősen megrongálódtak. 13 vasúti alkalmazott megsebesült, köztük egy fűtő súlyosan. Az anyagkár 20.000 márka.

Ma délután két óra tájban Hradswowitz és Popovitz állomások közt egy tehervonat ismeretlen okból kisiklott. A mozdonyvezető és fűtő életüket vesztették, egy kalauz megsebesült. Az akadály elhárításáig a forgalmatátszállással tartják fenn. A vizsgálat megindult.

Öngyilkos hadnagy. Székesfehérvárott Schmidt Sándor 17. honvédegyalozredbeli hadnagy ma délelőtt fél tíz órakor öngyilkosságot követett el. Délelőtt felment a kaszárnya egyik legénységi szobájába, hogy az ujonczokat a Manlicher-fegyver használatára kioktassa. Minden bevezetés nélkül kiküldte az ujonczokat a szobából, felállt az egyik ágyra és egy Manlicher-fegyvert az álla alá téve, kardiával megrántotta a ravaszt. Nyomban meghalt. Tették oka valószínűleg zilált anyagi viszonyai.

Betörés Czarszkoje-Szélóban. Pétervárról érkezett távirati tudósítások szerint a czarszkoje-szélói császári palotába ismeretlen tettesek betörték és onnan edényneveteket, szőnyegeket és egyéb értéktárgyakat elloptak. A haladéktalanul megindított nyomozás során a tárgyak egy részét a közeli erdőszégekben elrejtve megtalálták.

A csábító. Gonosz ember került ma a rendőrség kezébe: Vér József huszonkilencz esztendőss pinczér, aki a legnagyobb elvetemültséggel csábított el több leányt, s amikor már a rossz uton voltak, az ő keresményükön élőködött, végül pedig a faképnél hagyta őket. A pinczér, akinek fizelmeiben Adám Mihályné született Deutsch Lina rosvolt multu leánykereskedő asszony volt a czinkostársa, állandóan mint vőlegény szerepelt. Előkelő hivatalnoknak adta ki magát és nagyon komolyan udvarolt. Amikor a leány vonalmát már megnyerte, meghívta külföldi utazásra. Többen visszautasították ezt az ajánlatot, de akadt olyan leány is, aki elfogadta. A szerelmes pár utazásának első stációja Berlin volt. Ott rendesen egy zugszállóban béreltek lakást. Az idegen világban a pénztelen leányt ekkor azzal lepte meg Vér, hogy leleplezte magát. Kijelentette, hogy neki pénze nincs, nem tudja a leányt eltartani, neki kell keresni. Ő majd ad módot arra, hogy mint felesége jó ismeretségeket kössön, esetleg az utcára is ki kell menniök. A leányok kezdetben természetesen ellenkeztek, később azonban beletörődtek a sorukba. A rendőrséget egy elcsábított leány figyelmeztette Vér fizelmeire. A rendőrség ma a pinczért letartóztatta. Adám Mihálynét keresik.

Halálra szurta. Ma délután a szabadkai piacon Kernyájszky Száva mérszáros disznóölő késsel leszurta Marodics Száva titkosrendőrt, a délvidék legügyesebb nyomozóját. Marodics egy korcsmai bicskázás folytán le akarta tartóztatni Kernyájszkyt, mire ez dühében csizmájából előrántotta kését és Marodics lágyékába döfte. Marodicsot életveszélyes sérülésével a kórházba szállították, míg a merénylőt letartóztatták.

Földrengés. Sziénában az éjjel 12 óra 52 perczkor gyöngye földrengés volt.

Házasság. Tarcsányi Tarcsányi Margitot Kunszentmártonban eljegyezte Traum János dévai állami erdőmérnök.

Szemere József zeneintézeti igazgató, a Zenetanárok és művészek országos szövetségének elnöke e hó 17-én déli 12 órakor tartja esküvőjét a dohány-utcai templomban Reményi Margittal.

Nászajándékok. jeggyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művészeti társulatán, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. l. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle

használatát valódi áldás gyomorhajosoknak és székesszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az orientált gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

— **Életunt mérnök.** Tegnap délután a Marienbrücke-ről egy uriasan öltözött, harmincz-harminczöt évesnek látszó ember leugrott, a hid szerkezetén azonban ruhájával megakadt és csúngva maradt s így lebegett ég és föld között mindaddig, míg a tűzoltóság ki nem szabadította veszedelmes helyzetéből. A rendőrségre vitték, ahol azonban nem akarta megvallani kilétét s csak azt mondta, hogy Budapesten mérnök és azért utazott föl Bécsbe, hogy ott öngyilkos legyen.

— **Czégtársak közös biztosítása** alatt közzétük, hogy ezen hasznos biztosítás mily nagy mértékben terjed különösen Amerikában és kifejezést adunk, hogy mennyire hasznát vehetnék a mi kereskedőink a biztosítás e nemének. Most arról értesítenek bennünket, hogy a *Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali)* ezt a biztosítási módozatot már évtizedek óta a legszebb eredményekkel kultiválja.

— **Halálozások.** *Tódorffy* Domokos m. kir. kuriai bíró hosszas szenvedés után ma reggel 61 éves korában elhunyt a fővárosban. Temetése október 15-én, pénteken délután fél négykor lesz a Rottenbiller-utca 33. sz. gyászszobából.

Pick Ignác dr., Pécs város közkórházának főorvosa, 64 éves korában Pécsen meghalt.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróval.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Podor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x **Lenkámia** (fehérvérűség) ellen a Röntgen-sugarak dr. Hönig Izsó Villanygyógyító Intézetében eredményesen kerülnek alkalmazásba, nemcsak a vér összetétele javul, hanem az oly kellemetlen lépmegnagyobbodás, csontfájdalmak és általános testi gyengeség is feltűnően gyorsan javul e kényelmes és teljesen fájdalommentes kezelésre.

x **Már csak napok kérdése**, hogy az új lakbérleti szabályrendelet életbe lép, minden lakó szerezzze be 40 fillérért az erre vonatkozó kis zöld könyvecskét, mely minden dohánytözsdeben kapható.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **A levegő meghódítása.** Erről a nagyszerű izgató problémáról, a levegő meghódításáról írt *Serényi Gusztáv* és dr. *Visnya Aladár* darabot az Urániának, mely ma került bemutatásra. Az első felvonás a levegő meghódításának rugó eszközéről, a ballonnól szól. A mult idők primitív szárnypróbálgatásai után az eszme első számottevő utörői a Montgolfier testvérek voltak. Ennek a felvonásnak keretében élvezzük végig képzeltben egy ballonon megtett légi ut lebilincselő szépségeit, majd a ballon kormányzására irányuló törekvéseket látjuk Giffard-tól Zeppelinig. A második felvonást teljesen a röplőgépek szánták a szerzők; először természetesen a motornélküli ugynevezett siklógépeket ismertetve. Ennek a felvonásnak keretében van szó a magyarság szerepéről a levegő meghódításának történetében s különösen méltatják a szerzők Cyprián barátunk másfél század előtt, bárcsak legujabban felhődezeit kísérteit, akit aeroplán-kísérletekkel előzte meg a többi nemzeteket. A könnyű robbanó motorok feltalálásával azután új irány nyílik meg a röplőgép történetében. Ez az irányzat Lilienthallal kezdődik és betetőzését a Wright-testvérekben éri el. A harmadik felvonásban napjainkban vagyunk. Latham balsikerű kísérlete után Bleriot átrepül a csatornán, a reimsi versenyeken 38 aeroplán versenyez az elsőségért. A diadal mámorát csak néha szakítja felbe egy pillanatra egy-egy katasztrófa. Már közel vagyunk a levegő végleges meghódításához s feltűnik előttünk a jövő képe, a sejtelmes, a titokzatos jövő, mikor a repülőgép égisze alatt meg fog változni az egész világréteg. Szerzők nagy tudással, szakismerettel írták meg darabjukat. Nem kerülte el figyelmüket semmi, ami érdekes és fontos s a rengeteg anyagból bámulatos ügyességgel tudták kiválogatni a levegő meghódításáért folyó küzdelem legérdekesebb részleteit. Szép, poetikusan megrajzolt részek teszik élénkké és változatossá darabjukat, mely épp ezért

sohasem lesz fásasztóvá s a nagyközönség nemcsak tanul, hanem kellemesen szórakozik is. A színház nagy gonddal szerelte fel a darabot. 137 gyönyörű színes, álló kép illusztrálja s a mozgóképekben a ballongyártástól kezdve, a levegő meghódításának minden részlete felvonul előttünk.

(*) **Az Operaházban** holnap, csütörtökön, a „Pillangó kisasszony“-t adják a czimszerepben Sándor Erzsivel, aki ezt a szerepet már több mint két év óta nem énekelte. Suzuki-Váradi Margit, Pinkerton-Arányi, Pinkerton neje-Flattné, Sharpless-Dalnoki, Csocsosán néni-Hardy, Goro-Déry lesz. A többi szerepben Hegedűs, Pichler, Ney B. és Kárpát lépnek föl. Vezényel Lichtenberg Emil karmester. Rendező Alszegehy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 110. szám.) — Pénteken „Tosca“ kerül színpadra a három főszerepben Szamosi, Anthes és Takácsfal. (Évi bérlet 111. szám.)

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** „A győzteseket“, Emile Fabre izgalmas drámáját, amely pénteken kerül először színpadra a Nemzeti Színház színpadán, holnap, csütörtökön, délelőtt fél 11 órakor mutatják be a sajtó meghívott képviselőinek. Az újdonság, amely szerzőjét egy csapásra a legnépszerűbb drámaírók közé emelte, a közélet kulisszái között letolygó dráma.

(*) **Mérő Jolán hangversenye.** A Royal-teremben holnap este fél nyolcz órakor lesz *Mérő Jolán* bucsu zongora-estéje, melynek műsora a következő: *Friedmann-Bach-Stradal: Orgelconcert.* Beethoven: *Sonata op. 109.* Chopin: a) *Praeludes,* b) *Nocturne, E-moll,* c) *Valse, E-moll.* Bortkiewicz: a) *Praeludes.* Wagner-Liszt: b) *Liebestod,* c) *Feuerzauber.* Liszt: d) *Rhapsodia.* Jegyek kaphatók: Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében, Kristóf-tér 3. sz.

(*) **Lotz Károly emléke.** *Lotz Károly*, négy évvel ezelőtt elhunyt hírneves festőművészlünk halálának mai évfordulóján a megboldogult mester tanítványai, a festőmesteriskola művésztársai testületileg kivonultak a kerepesi-uti temetőbe és ott hatalmas babérkoszorút helyeztek a halhatatlan művész sírjára.

(*) **Bucsú a színpadtól.** *Ternovszky Margit* aszszony bucsúzik a színpadtól. Nem véglegesen, csupán egy esztendőre. A művésznő a jövő őszig egyáltalán nem lép fel sem színpadon, sem hangversenyteremben. Egy egész esztendőre visszavonul a színpadtól és kizárólag a tanulásnak fog élni. Visszavonulása előtt még ma föllépett Szegeden és a „Táncos huszárok“ Thea szerepében elbucszott a szegedi közönségtől. A zsufozásig megtelt színház közönsége egész estén át ünnepelte a művésznőt.

(*) **Irodalmi szonaczió.** Berlinből jelentí tudósítónk: A maga nemében egyedül álló regény, valóságos unikum fog megjelenni a német könyvpiacra. Tizenkét neves író állott össze egy élelmes könyvkiadó kezdeményezésére, akik együttesen fogják megírni egy regényt. Az írók a következők: *Hermann Bahr, Otto Julius Bierbaum, Otto Ernst, Hanns Heins Ewers, Gabriele Reuter, Felix Holländer, Ernst Vollzogen, Gustav Meyring, Gustav Falke, Georg Herzfeld, Olga Wohlbrück és Herbert Eulenberg.* A könyvkiadó természetesen reklámról is gondoskodott és halványzár márkát tüzdött ki jutalmul annak vagy azoknak, akik eltalálják, hogy a tizenkét fejezetet kicsoda írta. Mert tizenkét fejezetből fog állani a regény, olyanformán, hogy az első fejezetben a tizenkét író egyike vázlatban adja az egész regény meséjét és aztán minden egyes fejezetet más-más író dolgoz ki.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát

mely 20 perc alatt a legkacsaabb migránt és fejfájást elmulasztja.
Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten.

Ára 1 korona 20 fillér.
Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerárban.
Három dobozról ingyen postai szállítás.

Nyílt-tér.

(A rovatban közzétettéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel.

FŐVÁROS.

(*) **Hazatérés Boszniából.** *Fülepp Kálmán* főpolgármester és dr. *Bárczy István* polgármester megérkeztek boszniai utjukról és átvették hivataluk vezetését.

(*) **A gázbizottság ülése.** A légszuszvilágítás kérdésének megoldására kiküldött vegyesbizottság ma délután *Bárczy István* dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, amelynek előadója dr. *Buzáth János* tanácsjegyző volt. Az előadó a székesfővárosi gázüzemek vezérigazgatójának azt az előterjesztését ismertetve, hogy az építendő gázgyár most elkészült általános elrendezési terveinek felülvizsgálatára szakértő bizottságot küldenek ki. Javasolja, hogy ebbe a bizottságba hívják meg *Körting Ernő* berlini, *Prenger Henrik* kölni, *Kordt N.* düsseldorfi, *Terherst Rudolf* nürnbergi és *Riesch Henrik* müncheni szakértőket, a hazai szakértők közül pedig *Gálócsy Árpádot*, *Kajlinger Mihályt*, *Bakos Jánost* és *Heuffel Adolfot*.

Ripka Ferencz dr. és *Bárczy István* dr. polgármester hozzászólása után *Heltai Ferencz* dr. vezérigazgató kifejtette, hogy a szakértő bizottságnak mostani összehívása tisztán czélszerűségi kérdés, amelylyel elejét akarják venni annak, hogy majdan a részletes terveknel valami baj legyen. A bizottság teljes egészében hozzájárult az előterjesztéshez. Vita nélkül fogadta el a bizottság a vezérigazgatónak az új lipótvárosi gáztartó építésére vonatkozó előterjesztését is. A 45.000 köbméter irtartalmu gáztartót nyilvános árlejtés útján fogják beszerezni, amely árlejtésben azonban a külföldiek is résztvehetnek. Előterjesztést tett még a vezérigazgató a gázgyár üzeméhez szükséges szénnek nyilvános árlejtés útján való beszerzése tárgyában is. *Asbóth Emil* azzal a kérdéssel fordult *Heltaihoz*, hogy a szén beszerzésénél milyen szerep jut a hazai szénnek.

Dr. *Heltai Ferencz* kijelentette, hogy a hazai szénbánya-vállalatokkal is tárgyalni fog. A bizottság ezután az előterjesztéshez egyhangulag hozzájárult. Megjegyzés nélkül fogadta el a bizottság *Heltainak* azt az előterjesztését is, hogy a jözsefvárosi gyár területén esetleg felépítendő kisebb vizsgágyár terveinek elkészítésével *Szauberer Tivadart*, a ferenczvárosi gázgyár főmérnökét bízzák meg.

(*) **A Németvölgy és Sasad szabályozása.** A Németvölgy és Sasad végleges szabályozása dolgában ma délelőt *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármester elnöklésével vegyesbizottság tartott ülést, amelyen a közmunka-tanács részéről *Garancsy Mihály*, *Bakos János* miniszteri tanácsosok, *Zsigmond Gyéza* osztálytanácsos, a főváros részéről *Kun Gyula* tanácsos, *Heuffel Adolf* középítési igazgató, *Devecsi Ferencz* műszaki tanácsos, *Márkus Imre* elöljáró és *Guckler Károly* erdőmester, *Heinrich Kálmán*, *Neuschloss Kornél*, dr. *Ripka Ferencz* és *Wiltinger Ferencz* bizottsági tagok vettek részt. A vegyesbizottság hosszabb tárgyalás után véglegesen elfogadta a főváros mérnöki hivatala részéről javasolt szabályozási tervet és hozzájárult az ügyosztálynak az övezetben létesítendő két husz méter széles ut építésére vonatkozó előterjesztéséhez, a közmunkatanács javalatával szemben. Megállapította a bizottság ezt a két főutat, azonkívül az ezzel kapcsolatos mellékutczákat. Ezek építését fölvetették a szabályozási tervbe. Tárgyalta a bizottság

KÖZGAZDASÁG.

Harminez koronánál drágább a buza! A gabona-tőzsdének ismét viharos napjai vannak. A buza ára ismét elérte a 30 koronás árfolyamot, ami külföldi búzák tömeges beözönlése után majdnem hihetetlennek látszik. A statisztikai kimutatások alapján könnyen kiszámítható, hogy a fővárosban ma több mint másfél millió métermázsza buzakészlet van, amire ez idő tájtban a leggazdagabb termésti években sem volt példa. Azonkívül még majdnem egy egész millió métermázsza idegen buza uszik Budapest felé, úgy, hogy ezen mennyiséggel a fővárosi malmok szükséglete 1910 január közepéig fedezve van. És mégis rohamosan emelkedik a buza ára! A helyzet kulcsa tisztán a malmok kezében van. Az óriási liszteladásokra, melyek még mindig napirenden vannak és pedig az osztrák tartományok legtöbb részébe, a malmok nem győznek elég kész búzát vásárolni és kénytelenek magukat a határidőpiac segítségével fedezni. Itt azután nap-nap után felszöknek az árak, amihez a megijedt kontremin kényszerlebonnyolításai még izgatottabbá teszik a helyzetet. Arra senki sem számíthatott, hogy az osztrák tartományok, hol tényleg 2 koronával olcsóbb a buza, mint Budapesten, naponta tömeges lisztvételekkel ostromolják a magyar malmokat és ha osztrák osztrák elnökünk a nyersanyagot jóval olcsóbban is tudják beszerezni, a magyar malomiparra mégis rászorulnak, mert malmaik csekély őrlőképessége nem képes a fogyasztásnak negyedrészt sem kielégíteni. A magyar malomiparra tehát ez idén jó idők várnak; jó kedvvel veszik a búzát és nem kicsinyeskednek magasabb árak engedélyezésével sem. Csak az a baj, hogy a forgalom 1/4 részét idegen származású áru teszi ki és hogy az ismét felszínre került nagy árakat nálunk is a külföld élvezi. Magyar búzát alig látni a piacon, úgy hogy sajnos, már mi is kételkedünk abban, hogy az a 33 1/2 millió métermázsás búzatermés — melyet a földművelésügyi miniszter kimutatott — csakugyan nemcsak a papíron, hanem a valóságban is meg van.

A Kereskedelmi Múzeum tuniszi mintatára. A Kereskedelmi Múzeum Tuniszbán létesülő árumintatárának előkészítő munkálatai serényen folynak. A mintatár céljaira Tunisz főutjának legélénkebb pontján kibéreltek egy kiválóan alkalmas tágas helyiséget, amelynek állványait, berendezését magyar iparosok készítik. A mintatárban való részvételből kifolyólag a hazai cégeket semmiféle külön költség nem terheli, mert úgy a berendezési, mint a fentartási költségeket a kereskedelmi kormány fedezi. A budapesti és környékbeli cégek a mintatárnak szánt gyűjteményeiket, amennyiben nem túl nagy terjedelműek, a városi Iparcsarnokban adhatják át, míg a nagyobb terjedelmű gyűjtemények és a fővárostól távolabb eső cégek mintái Fiuméba, az Adria m. kir. tengerhajózási r.-t. szabadkikötőbeli raktárába küldendők. A mintatárral kapcsolatosan működő kereskedelmi ügynökség, amelynek vezetését a kereskedelemügyi miniszter a tuniszi Emánuel Nunez és Fils cégre bízta, rendszeres üzleti közvetítéssel foglalkozni és a könnyebben szállítható árumintákkal évente két üzleti utat szervez Tunisia belsejébe és a főbb tengerparti piacokra. Illés Zsigmond múzeumi levelező, akit a miniszter a tuniszi magyar állami mintatár szervezésével megbízott, Budapesten időzik és érdeklődőknek naponta délelőtti a Kereskedelmi Múzeumban rendelkezésre áll.

Kereskedőink és iparosaink Boszniában. A Bosznia és Hercegovina ipari és kereskedelmi viszonyainak tanulmányozására lerándult magyar kereskedők és iparosok utja az anektált tartományok gazdasági köreiből igen nagy érdeklődést keltett. Böven van részük a meleg ünneplésekben, amelyek során csak szorosabbá fűződtek azok a kölcsönös érdekszálak, amiket a tanulmányuton levő kereskedők és iparosok üzletek létrehozása által naponként kötnek. És éppen ebben van az egész

tanulmányut sikere. A hétfői és keddi nap ezzel a komoly munkával telt el. Közben üdvözölte a magyar társaság báró Burián közös pénzügyminisztert táviratilag, mire a tegnapi nap folyamán báró Burián közös pénzügyminiszter egy Thék Endre udvari tanácsoshoz, a magyar küldöttség vezéréhez intézett távirattal következőképpen felelt: „Meleneg köszönöm szíves üdvözlésüket és törekvésüknek a legjobb sikert ösztönöz kivánom. Burián.” A bosnyák-hercegovinai országos kormány főnökéhez, Varesanin tábornokhoz szintén ment üdvözlő sürgöny, mire Thék Endréhez a következő válasz érkezett: „Fogadják szívveljes köszönetemet szerfelett barátságos üdvözlő szavaikra; kérem Méltóságodat, hogy a jelenlevő magyar kereskedelmi és iparkamarai tagoknak élénk sajnálatomat adjátudtul, hogy nem volt módomban néhány órát körültekintően tartózkodni, hogy vendégeinknek ennek a szép országnak látványosságait személyesen megmutathattam volna.” Lánzy Leónak, valamint Hüttl Tivadarnak, mint a tanulmányutat rendező budapesti kamara elnökeinek szintén megleghangú köszönő táviratokat küldtek.

Kedden reggel egyébként a társaság Palei rekek hegyvidékei közé tett kirándulást, ahol a szerajevói kereskedelmi egyesület és a palei szerb egyházközségnek alelnöke Riste P. Cerkovic lelkes szerb beszédben üdvözölte a magyar kereskedőket és iparosokat, mire Thék Endre meghatottan válaszolt. Délben a kirándulók egy küldöttsége Thék Endre udvari tanácsos vezetésével Essand Effendi Kulovic polgármesternél tiszteltet, aki a vendégeket a város nevében a tegnapi lefolyt bankettra meghívta. Délben 1 órakor bécsüebéd volt, amelyen a kamarai tagok személyes érintkezése folyón kifejlődött szívveljes viszony számos felköszöntőben jutott kifejezésre. Ezután a magyar társaság két részre szakadt. Az I. csoport, akiket üzleti ügyeik hazaszóltottak, visszautazott Budapestre. A nagyobbik II. csoport pedig este 9 órakor megjelent a város által a tiszteletükre rendezett ünnepségen, ahol Kulovic polgármester harsogó zsvívi-kiáltások mellett üdvözölte a vendégeket, majd a polgármester felköszöntőjére Thék Endre udvari tanácsos válaszolt; kifejezte a társaság háláját a vendégszeretetért és elismerésüket Bosznia-Hercegovina csodálatos gazdasági fellendüléseért s a mielőbbi viszontlátás reményének adott kifejezést. A társaság ekkor 1200 koronát adott össze Szerajevó város szegényei részére. Az adományt Thék Endre a város polgármesterének adta át, mire Kulovic polgármester meghatott, lelkes szavakkal köszönte meg a magyarok szép cselekedetét.

Szerdán reggel a magyarok Mosztárba utaztak, hol csütörtök délutánig maradnak, aztán pedig Gravosa-Ragusa felé indulnak.

Fuárverések. A határvideki alap 552 hold kiterjedésű erdejének 1,621,675 korona értékű 12,366 darab tölgyfáját nyilvános árverésen adta el Zágrábban. Huszonegy ajánlat érkezett, s a fa a becsáron felül 45 százalékkal 2,358,947 koronán kelt el. A vevők között voltak a nasici tannin-gyár részvénytársaság, a bécsi fakeskedelmi részvénytársaság, Frank és társa Eszék, Benedikt S. Zágráb, Drach M. Bécs, Mohr és társa Mannheim, Premson Sziszek, Grassl, Schenk és társa Bécs. Az árverés kedvező eredményének az volt az oka, hogy az árverésre bocsátott tölgy első-rangu minőségű s ritka nagyarányú volt.

Az értéktőzsdéről. A külföldi pénzpiacok feszült helyzete s a politikai helyzet bizonytalansága kedvelté tette a tőzsdét s az irányzat ellanyhult. Már megnyitáskor tartózkodó volt az irányzat s a forgalom csak egy-két értékre szorítkozott. A nemzetközi piacon az árak lemorzsolódtak s jelentékeny visszaesés csak a Rimamurányi részvényeknél volt, ezek 7 koronával estek. A helyi értékek piacán a Hazai bank, az Egyesült téglá- és cementgyár, a Salgótarjáni, a Villamos vasut és a Magyar villamosági részvényekben volt 1-2

kötés. A Kereskedelmi részvénytársasági részvényeket az előtőzsdén élénken keresték emelkedő árfolyamok mellett. Délben az érdeklődés megcsappant és az árfolyamok visszaestek. A járadékpiac is gyengült néhány fillérrel.

Állatdíjazás Ikorvára. A Nyugatmagyarországi Földművelők Gazdasági Egyesülete idei harmadik tenyészállatdíjazását a vas megyei Ikorváron rendezte. A díjazást, melynek főelnöke gróf Batthyány Lajos ikervári nagybirtokos volt, Laehne Hugó országgyűlési képviselő, az egyesület igazgatóelnöke tartalmas beszéd kíséretében nyitotta meg. A díjazásra úgy tehenek, mint úszók szép számban hajtottak fel, amennyiben 75 tehén, 70 úszó és 29 angoltenyésztes volt kiállítva. Első díjat Emer Károly és Komáromy János ikervári gazdák nyertek. A díjakat és okleveleket Laehne Hugó osztotta ki. Ezután az ikervári gazdakörben gyűltek össze a szép számban megjelent gazdák, hogy a gróf Batthyány Lajos által ajándékozott helyiséget felavassák.

Vágómarha-kivételünk emelkedése. A statisztikai hivatalnak a közelmúltban kiadott közlései szerint a folyó év első felében vágómarha-kivételünk számban negyvenezer darabbal, pénzértékben pedig közel tízenötmillió koronával, sertés-kivételünk pedig 100,000 darabbal és 10 millió koronával haladta meg a múlt év első felében elért kivitel. A kivitelnek ez az impozáns emelkedése számszerű igazolása annak, hogy husélemezésünk terén milyen egészségtelen viszonyok uralkodnak. Kétségtelen ugyanis az, hogy állattenyésztésünk szépen fejlődik; évről-évre nagyobb mennyiségű húst küldünk külföldre és idehaza mégis évről-évre emelkedik a hus ára, úgy, hogy ma pl. Budapesten a világ legmagasabb árait követelik a marhahusért.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Hitelezői Védegyelet a következő fizetésképtelenségeket közli: Maricszku Sándor kereskedő, Pancsova; Nyitray M. be nem jegyzett kereskedő, Budapest; Füstös Jenő kereskedő, Debreczen; Eisele Sándor bejegyzett kereskedő Arad; Klausner V. kereskedő Budapest.

A Laenderbank tőkeemelése. Az osztrák Laenderbank alaptőkéjét, mint már jelentettük, felemeli 100 millió koronáról 130 millió koronára. A bank igazgatója jelenleg Berlinben időzik, hogy az ottani pénzcsoporttal tárgyaljon, mely szindikátust alakít az új részvények átvételére. Az igazgatóság, ha a pénzpiac kedvező marad, még ebben az évben végre akarja hajtani a tőkeemelést.

Az osztályorszájáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

25.000 koronát nyert: 27681.
20.000 koronát nyert: 101258.
5000 koronát nyert: 44164 66750 80851 83968.

2000 koronát nyertek: 1705 3173 5001 5802 15150 17975 19409 26759 28127 29746 33288 41430 60729 65510 72377 85421 85583 89656 90292 92380 106571 107018 107849 109523.

1000 koronát nyertek: 492 632 1610 3547 3730 5759 9865 7097 7595 9898 11838 11974 16238 16637 17914 21054 22331 23312 24837 25145 25580 30144 31073 31339 35505 35875 36628 36682 37881 39400 42129 57521 58215 61124 62166 62246 63253 63437 65834 66205 70005 70720 72830 73640 76576 80758 81031 81613 83494 89194 94051 98290 106018 108214 109362.

500 koronát nyertek: 1835 4468 8312 10243 11728 12289 12314 12327 14204 14275 16059 19030 19387 22632 24414 25986 27388 29314 32028 32244 32746 34447 34657 35423 35920 37664 38422 43681 44102 47990 48517 51303 51839 52875 54573 59706 62298 62763 65299 67577 71350 73150 73709 74122 75980 76719 78340 80329 86557 87334 88100 89357 40558 90923 93805 96625 94612 100074 100204 100656 102857 104483 104534 107330 107369 107502 109825.

A többi kihuzott szám 200 koronát nyert.

Vásároljunk osztályorszájátékot Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fürdő-utca 10. sz.

Az ipari és kereskedelmi képviselők ülése. A Gyári és Kereskedelmi Képviselők Országos Testülete tegnap Pauncz Sándor elnök elnöklésével választmányi ülést tartott. A jelentések közül

Szén, kokszt, téli fűtéshez
briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: detall: 75-28. 26-27. } 164 interurban.

Radnay Károly

Budapest, Uaczi-körut 78.

Sürgőnyezim: ANTRACIT Budapest

kiemelendők: a budapesti és külföldi kereskedelmi és iparkamarák, a m. kir. kereskedelmi muzeum, a francia főkonzulátus és az O. M. K. E.-nek megkeresései megbízható képviselők szerzése iránt. Oly szakmában, amelyben a testület kellő számu taggal rendelkezik, a testület tagjait ajánlja, más esetben a nem tagok köréből nevez meg megbízható képviselőket. A kiveteli szövetség megalakítása iránti tárgyalások, amelyek a nyári hónapokban szüneteltek, újból felvették. Indítványt tettek jóléti intézmények javaslatát végett kiadta a jótékonyági bizottságnak.

Tanoncsofthon Nyitrán. A nyár folyamán Nyitrán tanoncsofthont építettek, melyet ma nyitottak meg. Ipari szempontból is biztató jel, hogy az intézetbe fölvevő növendékek mind jobb szülők gyermekei. A növendékek szabadon választott szakmájukat a legkiválóbb nyitrai iparosmesterek műhelyeiben tanulják, az intézetben pedig lakáson és teljes elátáson kívül állandó felügyeletben, gondos nevelésben részesülnek. A szülők kívánságára a fiuk esténként polgári iskolai magánvizsgálatra is előkészítetnek. A tartási díj mérsékelt.

Országos borászati kongresszus Verseczen. A Versecz város közönsége által rendezendő borászati kongresszus, mely borvásárral és borkiállításal lesz egybekötve, f. é. november 21- és 22-én tartatik meg. A kongresszus iránt a külföldön is nagy érdeklődés mutatkozik. A Versecz-fehértemplomi borvidék ezidei borterményét szintén bemutatják. A kongresszuson országos szaktekin-télyek előadásokat tartanak és a szőlőművelés, valamint a borértékesítés minden egyes fázisát megvilágítják.

TŐZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatözsde.

Budapest, október 13.

A készáruipiaczon a kielégítő kínálattal szemben a malmok ma igen jó vételkedvet mutattak és jó árakat is fizettek. Mivel másrészt az árubirtokosok is nagy hajlandóságot mutattak az eladásra, élénk forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mintegy 60.000 q buza kelt el, a tegnapiaknál 30 fillérrel drágább áron. — A legdrágább eladási ár 29.90 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 29.30 korona 78 kilós bolgár buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 20 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került 1400 q rozs 19.75—19.90 koronás áron, 700 q zab 15.40—15.60 koronás áron és 100 q tengeri 15 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet lázas izgatottsággal és igen viharosan indult meg. Rögtön a kezdetet jelző csengetés elhangzása után rendkívül sürgős kereslet mutatkozott, amivel szemben jóformán semmi kínálat sem látszott, úgy hogy a tegnapi zárlatnál jóval magasabban indult kezdő kurzusok pár pillanat alatt további 20 fillérrel szöktek fel. A forgalom folyamán csak igen rövid időre lanyhult kissé, azután azonban újra erősen megszilárdult az irányzat és gyorsan ismét elértek, sőt túl is haladták az árfolyamok az imént lefűnt jegyzéseiket. Az októberi buza 16 fillérrel a tegnapi zárlaton felül 29.34 koronán indult, egyre emelkedve 29.82-ig szökött fel, aztán 29.62-ig gyöngült és zárlatkor 29.74 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza ötvenhat fillérrel, az áprilisi buza harmincznyolcz fillérrel, az októberi rozs tizenhét fillérrel, az áprilisi rozs tizenhat fillérrel, az októberi zab nyolcz fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel emelkedett, a májusi tengeri két fillérrel gyöngült.

Eladott:
Buza: Becskereki 735 q 76 k 29.50 kor.
 Román: 4700 80 k 29.90 kor., 6000 q 79.5 k 29.90 kor., 2680 q 80 k 29.80 K, 500 q 79 k 28.20 q 80 k 29.90 kor., 2500 q 80 k 29.40 kor., 5050 q 79 k 29.40 kor., 500 q 78 k 29.30 kor., 6013 q 77.3 k 29.40 korona.
 Bolgár: 5000 q 78.5 k 29.40 kor., 5000 q 78 k 29.30 kor.
 Raktár: 2030 q 76.5 k 29.40 K.
Rozs: 200 q 19.80 K kpf par, 500 q 19.90 K kpf. par, 100 q 19.85 K kpf. par, 100 q 19.75 K kpf. par, 500 q 19.90 K kpf. par.
Zab: 450 q 15.40 K, kocsira, 100 q 16.— K kpf, 200 q 16.65 K kpf.

A készáru jegyzése a mai tozszaen a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.50—30.20
"	76	—	80	29.70—30.—
"	77	28.95—29.30	81	—
"	78	29.15—29.30	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29.40—29.75
"	76	—	80	29.50—29.90
"	77	28.85—29.10	81	—
"	78	29.—29.40	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29.40—29.75
"	76	—	80	29.60—29.90
"	77	28.90—29.25	81	—
"	78	29.05—29.40	82	—
Bánsági	75	—	79	29.50—29.80
"	76	—	80	29.70—30.—
"	77	28.95—29.30	81	—
"	78	29.10—29.50	82	—
Bácskai	75	—	79	29.50—29.90
"	76	28.60—29.10	80	—
"	77	28.95—29.30	81	—
"	78	29.10—29.50	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.65—19.90
közepminőségű új	—	—	—	19.45—19.55
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.75—15.05
II-rendű	—	—	—	14.40—14.60
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—16.—
II-rendű	—	—	—	15.40—15.60
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.80—15.—
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőtízleiben kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
 Buza okt. 29.34—29.58—29.48—29.82—29.62—29.76.
 Buza ápr. 28.70—28.94—28.80—29.04—28.90—28.96.
 Rozs októberre 19.76—19.78—19.70—19.86—19.64—19.80.
 Rozs áprilisra 20.62—20.60—20.64—20.52—20.76—20.52.
 Tengeri májusra 13.94—13.96—13.90—14.—
 Zab októberre 15.34—15.42—
 Zab áprilisra 15.54—15.50—15.58—15.50—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	29.74—29.76
Buza áprilisra	28.98—29.—
Rozs októberre	19.78—19.80
Rozs áprilisra	20.64—20.66
Tengeri májusra	13.94—13.96
Zab októberre	15.42—15.44
Zab áprilisra	15.52—15.54

Budapesti gabonaforgalom.

1909. október 11-től 1909. október 12-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	43731	2000
Rozs	403	—
Arpa	2336	—
Zab	5502	14611
Tengeri	—	7103
Korpa	1487	26552
Köles	—	4527

Ertéktözsde.

A mai üzlet megnyitása előtt a médió prolongálással voltak elfoglalva, amely minden fennakadás nélkül, körülbelül a multkori díjtételek mellett, gyors elintézést nyert. Így tehát a magyar értékek már prolongálva kerültek forgalomba. A hangulat ma is kedvtelen volt. Részint a kedvezőtlen belpolitikai helyzet miatt, részint pedig a külföldi pénzpiac feszültsége miatt a spekuláció inkább a realizálások és véleményes eladások felé hajlik, így tehát nagyobbára tulsúlyban tartja ma-

gát a kínálat, ami persze nyomást gyakorol az árfolyamokra. A helyi értékek piacza ma feltűnően nyugodt volt; csupán a Magyar kereskedelmi r.-t. ránt mutatkozott élénkebb érdeklődés, amely érték forszírozott vásárlásokra a tegnapi 642 koronás zárókurzusát 651-ig javította, később azonban 645-ig ment vissza. A nemzetközi értékek 1—2 koronával, a forgalomba került helyi értékek 2—3 koronával csökkentek. Az alantjegyzett értékeken kívül forgalomba került ma: Magyar Villamos-sági 355 koronán, Salgó 626—624 koronán, Kereskedelmi r.-t. 646—651—645 koronán.

A előzősden előfordult kötések

Osztrák hitel 661—662.25—663, Magyar hitel 766—767.50—766.75, Osztrák-magyar államvasut 751.50—752, Jelzálogbank 448.25—449.75—449, Városi villamosvasut 307.75—306.25—306.50, Déli Vasut 123.25 korona.

A déli tözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 661.75—661.50 Magyar hitel 766.75—765.75, Osztrák-magyar állam-vasut 751, Jelzálog-bank 448, Rimamurányi 686—684, Városi villamos-vasut 306.50—305.50—306.25—307.50 koronán.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, okt. hónap végére 14—16 korona.

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, október 13. (Saját tudósítónktól.) Az eladók mértéktelen túlkövetelése miatt a forgalom csak szűk keretek közt mozgott és rozs 5 fillérrel drágult. Buzában alig volt kötés. Tengeri és zab ára változatlan, épp úgy árpa árjegyzései is alig változtak. Lisziben jó volt a forgalom s buzalisz 40, rozslisz 30 fillérrel megdrágult. Takarmánylisz és korpa ára mérsékeltten emelkedett.

Jegyzetelt: buza: tiszavidéki 15.20—15.60, bá-náti 14.95—15.30, mosoni 14.25—14.50, tótfelvidéki 14.35—14.60, déliavasuti 14.25—14.65, marchfeldi 14.—14.50, romániai 14.70—14.95, orosz 14.30—14.65 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.25—10.40, déliavasuti 10.10—10.30, különféle magyar 10.10—10.25, osztrák 10.10—10.85 korona.

Arpa: Morvaországi 8.10—9.—, marchfeldi 7.50—8.20, tótfelvidéki 7.30—9.75, csepeli 7.30—8.—, győri 7.—7.70, középduнай állomások 7.10—7.50, déli vasuti 7.40—8.60, északmagyarországi 6.90—7.60, tiszavidéki 6.90—7.20, maláta 7.45—7.70, takarmány —.— korona.

Magyar tengeri 8.95—9.20, Cinquantin 11.—11.20 korona.

Magyar zab 8.10—8.60, válogatott 8.70—9.— korona.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, október 13. Előzősden a spekuláció ismét azon fáradozott, hogy realizációk útján szabaduljon. Kedvezőtlen hatást gyakoroltak az irányzatra a külföldi hanyatlott árfolyamok és az a körülmény is, hogy az angol bank minden valószínűség szerint fel fogja emelni a kamatlábat. A vezetőárfolyamok mérsékelt árvesztéseket szenvedtek. — Alpési részvény 2 koronával hanyatlott. Korlátok közt csak érvényre fordult elő egynehány kötés. Magyar kereskedelmi részvénytársaság értékei budapesti vásárlások következtében javultak és török sorsjegyek iránt érdeklődés mutatkozott. — Építkezési értékek emelkedtek. A déli tözsde megnyitásakor a forgalom kedvetlen és az árfolyamok elaprózódása tovább tartott, mert Berlin a bányáértékek piaczáról gyengülést jelentett. Korlátok közt galicziai Kárpát-petroicum értékek javultak.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 662.50, Länderbank 492.50, Union 579.—, Bankgyesület —.—, Államvasut 752.—, Déliavasut 124.25, Alpési 731.50, Rimamurányi 692.—, Prágai vasmű —.—, Fegyvergyár —.—, Salgótarjáni —.—, Skoda 314, bécsi építkezési társaság 172.50, Török sorsjegy 205.25 korona.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 661.50, Ma

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	m. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Várszínház	Uránia
15 Péntek	Győztesek	Tosca	Buridán szamara	Tilos a csók	Pádua hercegnője	Baba	—	A levegő meghódítása
16 Szombat	Győztesek	Aida	Zsiros ügy	Az elvált asszony	A szűz	Szerelmi keringő	Constantin abbé	—
17 Vasárnap	délután este	Az ember tragédiája Győztesek	A bílvös vadász	latárjárás	Janoska	A császár katonái	Szerelmi keringő	—
			Buridán szamara	Tilos a csók	A szűz	Baba	—	—

gyar hitel 766.—, Anglo 308.50, Bankgyesület 541.—, Union 577.—, Landerbank 492.—, Államvasut 750.—, Déli vasut 123.75, Földhitel 1171, Prágai vasut 28.50, Dunagőzhajózás 1036.—, Orosz járadék 100.45, Osztrák koronajáradék —, Magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék —, Töröksorsjegy 208.50, Márka —, Rimamurányi 686.—, Magyar jelzálog —, Alpesi 728.50, Skoda —, galicjai Kárpát-petroleum 768 korona.

Bécs, okt. 13. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.80, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.65, Magyar hitelbank részvény 769.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 482.—, Rimamurányi 684.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 434.—, Magyar koronajáradék 91.80, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 210.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzálogbank 447.— Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, okt. 13. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.50, 1860-as sorsjegy 164.25, Osztrák hitel-sorsjegy 514.—, Angol-osztrák bankrészvény 206.50, Bécsi Bankverein 539.90, Osztrák-magyar bank 1768.—, Déli vasut 123.70, Dunagőzhajózási társ. 1032.—, Dohány részv. —, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 117.57, Osztr. Lloyd 538.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.95 98.25, Osztr. koronajáradék 94.95, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelfintézet részvény 662.—, Union-Bank 578.—, Osztrák Landerbank 491.—, Osztrák-magyar államvasut 750.45, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 720.15 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 240.90, Lipótkohó 530.—, Török sorsjegyek 208.— K. Tartott.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 13. (Tőzsdei jelentés.) A lefelé irányuló mozgalom, amely már a tegnapi forgalmat jellemezte, ma erősebb mértékben folytatódott, mert a külföldről érkezett árfolyamok gyöngesége a realizációs kedvet nagy mértékben mozdította elő. A tőzsde megnyitási stádiumában bányaeértékek 2, bankok 1 0/0-kal estek. Egyéb értékek közül villanyossági részvényekben mutatkozott hajlam az engedékenységére nagyobb mértékben. Amerikai értékek a tegnapi newyorki tőzsde szünetelése következtében csekély változást mutatott, ellenben járadékok tartott árfolyam mellett szilárdak voltak. Valamivel emelkedtek a 3 0/0-os birodalmi kölcsön és török sorsjegyek. Az üzlet későbbi menetében tartós csendes forgalom mellett gyöngye

szilárdulás mutatkozott. Az utótőzsdén jobb hangulat állandóbbá vált csekélyebb ingadozásoktól eltekintve, amelyekből bányaeértékek előnyt nyertek. A készpénzpiac ipari értékei meglehetősen szilárdak voltak. Napi pénz 3 3/4 százalékos, magánle-számítólási kamatláb 3 5/8 százalékos.

Berlin, (Zárlat.) okt. 13. (Saját tudósítónktól. Zártaikor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, osztrák hitelrészvény 208.52, Déli vasut 24.10, orosz bankjegyek 217.—, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.50, Disconto Commandit 197.30, Dinamittruzst 172.40 Harpeni 204.40, Unifikált török járadék 94.75 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.70, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 160.60 Bécsi váltóár 849.75, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 241.70, Gelsenkircheni 212.—, Laurakohó 194.20, Javult.

Frankfurt, (Zárlat.) okt. 13. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.05, Magy. ar.-jár. 94.85, Osztrák hitelfint. részv. 208.10, Osztrák-magyar államvasut 160.60, Eszaki nyugati vasut —, Busüch-radi vasut —, Londoni váltóár 204.07, Bécsi Bank-verein 196.80, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.95, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.60, Osztrák koronajáradék 94.90, Magyar korona-járadék 92.05, Osztrák-magyar bank 127.10, Déli vasut részvény 24.10, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.95, Párisi váltóár 812.18, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat.) okt. 13. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.—, 1860. sorsjegy 166.—, Déli vasut 24.—, 4 százalékos aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 208.25, Osztrák-magyar államvasut 160.25, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.10, Nyugodt.

London, okt. 13. Angol consol —.

Páris, (Zárlat.) okt. 13. 3 százalékos francia járadék 97.45, Osztr. aranyjáradék 99.95, Magyar arany-járadék 97.40, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 508.—, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 104.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 293.—, 5 százalékos marokkói járadék 521.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön 96.50, 4 százalékos kons. amort. román jár. 91.90, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 104.70 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.50, 4 százalékos spanyol jár. 94.97 4 százalékos unifikált török jár. 93.85, Török sorsjegy 146.—, Török dohányrészvény 529.— Osztrák földhitel-intézet 12.45 Osztr. Landerbank —, Magyar jelzálog-bank —, Banque de Paris 17.80, Banque Ottomane 730.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 131.— Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 586.—,

Kio Tinto 19.18, Sucreeire d'Egypte 38.—, Tuja 334, Uríkányi község 174, Chartered 50.50, De Beers 475.50, East Rand 189.—, Jagersfontein 197.—, Trans. Land Comp. 81.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1/12 Olasz aranyváltó (rövid) 1/12, Váltó Svájcra (rövid) 3/32, Csekk Londonra 251.60, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. HÖNIG IZSÓ VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE. Elektromágneses gyógyítás. Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift. Telefon 102-39.

Gyógytényezők: Finsen-féle lümlámpa fűrődök szívbaj és veredényel-meszedés ellen. Elektromágneses gyógyítás. Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű áram-mal való kezelés (Arson-valisatio). Kék fénnyel való kezelés. Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fénnyűfürdők. Villamos massage (Vibratio). Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfürdők. Szénasavas fürdők. Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthénia, hystéria). Ideggyengeségi állapotok. Álmatlanság, Fejfájás. Hűdések (Paralízis). Idegfájdalmak, Idegzsákak (Neuralgiák, Ischiás). Gerincvelőszorvadás (Tabes). Szívbetegségek. Veredényelmeszedés, Kősvény és osz, reuma, izületi és esontbajok. Székrekedés. Daganatok. Anyagcserebajok (Elhízó cukorbeteg, verszegénység). Bőrbajok. Bőrviszketőség. Lupus. Hajhullás, kopaszág. Sztrókelítés (nőköl és arcyon). Aranyeres esomók. — Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

Table with multiple columns: Széna, Egyéb gabonáneműk, Burgonya, Kétféle termények, Faj, Államadósság közkölcsonok, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Különféle vállalatok. Each section contains detailed financial data and prices.

NE MENJEN EL ESTE GONO NÉLKÜL!

Eredeti tubus (utasítással) 30-szori használatra 2 kor. 5 kis tubus dobozban (utasítással) 50-szeri használatra 3 kor.

A GONO-krémet előzetesen használva, a legbiztosabban meg van védve az összes nemi betegségek ellen. Használatra tiszta, egyszerű és kellemes. Főzaktár: Török József gyógyszerész V. Király-utca 12. szám. Kapható minden gyógyszerár és drogériában

Uzleti tudósítások.

Sertés-konsumvási jelentés.

A székesfehérvári állatvásár és közbiztonsági igazgatóság Október 13-án. Előző napi eladatlán maradvány 2 drb sertés, 0 drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás 54 drb. sertés, 0 drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 1166 drb sertés, 55 drb süldő, 0 drb malacz. Összesen 1222 drb sertés, 55 drb süldő, 0 drb malacz. Eladott 1059 drb sertés, 25 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 163 drb sertés, 30 drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Oreg 1. rendű 350 kilogrammon felül ételsulyban 122-132 fill., ételsúlylevonással - fillér. II-odrendű 280-350 kilogrammig 118-122 fill., ételsúlylevonással - fillér, silány - fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élős. - fillérig, ételsúlylevonással 148-162 fillérig, fiatal közép 220-300 klg.-ig - fill. ételsúlylevonással 154-160 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig - fillérig, levonással 154-162. Hússertés, nehéz 300 kilogrammon felül - fillérig, könnyű 140-300 kilogrammig - fill.-ig, ételsúlylevonással - fillérig, belföldi süldő - fill.-ig, külföldi süldő - fillérig, malacz - fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Köbányai sertésplác.

Budapesti, okt. 13. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 klgon felül) - fillér, oreg közép (páronként 300-400 klg.) - fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 146-148 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 klg-ig terjedő sulyban, 147-149 fillér, könnyű (páronként 250 klg-ig) - fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felül) - fillérig. Közép (páronként 240-280 klg.) 146-149 fillérig, könnyű (páronként 240 klg.) 150-153 fillérig. Sertéslétszám: 1909. évi október hó 11. napján volt készlet 26876 darab, - 1909. október hó 12-én felhajtott 314 darab, - 1909. október hó 13-án elszállított 350. - 1909. október hó 13. napjára maradt készletben 26840 db. A hizott sertés-üzlet irányzata: tartottak.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (okt. 13., okt. 12.), location (méter), and various measurements for different regions like Iás, Duná, Norva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krassna, Laborca, Lotoreza.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 13. —
Elővezetők. A földmívelésügyi miniszter a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola erdészeti ágazatánál alkalmazott tisztviselő létszámába ideiglenes minőségben Papp Gusztáv erdőmérnökjelöltet tanársegédé, Franyó Ferencz napibéres segédszolgát az országos magyar királyi kémiai intézethez ideiglenes minőségű portássá;
a fővámgazgató Krammer Nándor budapesti díjtalan vámgyakornok-jelöltet a budapesti fővámgazgatóhoz díjtalan vámgyakornokká;
az aradi pénzügyigazgatóság Adler János végzett tanult a világi adóhivatalhoz dóhivatali gyakornokká nevezte ki.
Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Farkas Sándor kisközi állami elemi iskolai tanítót a hodszáti állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.
Hévmagyarosítások. Kisköru Tekely János galbati lakos „Tököl“-re, kisköru Moinár Gyula budapesti lakos „Gyalog“-ra, kisköru Krausz Lajos tiszaburai lakos „Fodor“-ra, kisköru Scharf Béla, Leó és

Róbert pécsi lakosok „Szilárd“-ra, kisköru Steiner Mór és Mihály veszprémi lakosok „Nagy“-ra, Zwikel János selmecbányai lakos családi nevének „Czegledi“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Pályázatok. A gyergyószentmiklósi adóhivatalnál adótárnoki állásra 14 nap alatt; a pozsonyi katolikus főgimnáziumnál iskolaszolgái állásra november 30-ig; Szilágyin (Bács-Bodrog m.) postai ügynöki állásra, Hollóházán (Abauj-Torna m.) postamesteri állásra október 29-ig; a bíledi járásbírósnál albirói állásra, a trencsényi törvényszéknél jegyzői állásra, a kolozsvári törvényszéknél jegyzői állásra 2 hét alatt; a nagykanizsai ügyészségnél alügyészi állásra 2 hét alatt; a veszprémi törvényszéknél jegyzői állásra 14 nap alatt; a bellemi járásbírósnál telekkönyvváltakötő djnoki állásra 2 hét alatt; a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskolánál szolgái állásra november 8-ig; az Adony községben felállítandó adóhivatalhoz adóhivatali pénztárnoki, adóhivatali ellenőri és hivatalsszolgái állásra 15 nap alatt; a székelvudvarhelyi járásbírósnál albirói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:
Hazánkban az idő derültebbre változott és nappal többnyire enyhébb, éjjel hűvösebb lett s országwide néhány fokkal magasabb volt a normálnál, a maximum Verseczen 24 C° és a minimum Botfalun 1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:
Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgöny-prognózis: Változás nem várható.)

Table with columns: Allomas, Időjárás, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Lists various cities and their weather conditions.

„EGYETERTÉS“

kiadóhivatali igazgató: PAJOR BATTYÁN
ELŐPATAKIE FORRÁS
KIVÁLÓ VASAS SAVANYUVIZ - GYOMORBÁRIK és BARGASÁBELLEN
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI és KIVITELI RT.
BÁTHORY-U.S. TELEFON: 162-84.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható az éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACSY
F. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Bízott sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bújakórt (gyphilis), borbájoktat, elgyengült férfierőt, időseknél is, únfertőzést és annak utóbaját, ideg- és hágerőncsbajt, valamint minden női bajokat.
Kendel d. e. 9 órától d. n. 4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2. szám.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. - Levél nélkül is biztos gyógyszer.

Vásároljon
1 db. konvert. Jelzalog sorsjegyet
Főnyeremény: Egy millió kor.
Melléknyeremények: 500.000, 400.000, 300.000, 200.000, 100.000 kor.
Évente 6 huzás.
Legközelebbi huzás már október 25-én.
Kapható 36 havi részletfizetésre. Havi részlet csak 5.10 K.
Fleissig Sándor bank- és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsébet-körút 2. sz.

Titkos betegségek.
Sajnos, - de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiataloknál könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak egy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.
Ilyen magasrangos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-specialista országos hírv. intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kivigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bújakóros sebeket, húgyvese-, hólyag-, ideg- és hágerőncsbajokat, az únfertőzést és szifilisz-utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sárvetket, vérhajoktat, borbajbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem is külön kijárattal van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levélre kimerítő választ (a levélbe csak válaszbeléget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a levelet elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges specialista gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. n. 6 óráig (vasárnap déli 12-ig.)
Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Lekésett!
mert nincs jó drága, pedig meghízható, pontos járman órák
POLGÁR KÁLMÁN
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 29. szám
részletfizetésre is választható, azaz azonnal kész, javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Maga közösen árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

KÜLÖNFÉLÉK.

En nem tudom . . .

En nem tudom, miért is oly bus dalom,
Hogyha rólad szól az kis angyalom!
Mért epezzti szívem a bubánát
S ugy titokban miért sírok,
Miért sóhajtok utánad . . .

Jobb volna ha felednék könnyen,
Hütlenségem nem érdemi könnyem;
De mikor így csalódom is érzem
Hogy egyedül te vagy az én
Boldogságom, reménységem . . .

Adorján Zoltán.

(Caruso önmagáról.) Caruso, a világhírű tenorista egy angol folyóiratban, a „Strand Magazin”-ban nagy emberek mintájára megírta életrajzát. Eletrajzi adatai távolról sem közelítik ugyan meg Napoleon vagy Garibaldi életrajzi érdekességét, de talán nem érdektelen dolog, hogy Caruso már gyermekkorában szeretett énekelni, kedvenc életpályája a tengerészet volt, de nem volt elég zsebpénze, hogy a vitorlázásban magát előre gyakorolja és azzal szórakozzon. Miután tengerész nem lehetett, hát megtanult uszni. (Bámulj, Európa!) Az iskola rendszerét sohasem kedvelte és tanítói sohasem szerették őt, 11 éves korában a nápolyi Szt.-Anna templom orgonamestere véletlenül énekelni hallotta és felvette a templom énekkarába. Minden vasárnap kapott 85 fillért. Apja semmiképp sem akart beleegyezni abba, hogy fia énekes legyen, hanem gépésznek szánta. Apja is gépész volt. Egy napon Caruso bukott bizonyítványával jött haza és apja elverte. Ettől fogva vége volt az iskolázásnak és Caruso megtanulta a mechanikus ipart. 18 éves korában kezdett énekléssel foglalkozni és egy olasz énektanárhoz ment, aki hanját gyengének találta. Nemsokára katona lett és a tüzéreknel szolgált. Egy napon éppen ruhája tisztogatásával foglalkozott, midőn őrnagy gombtisztítás közben énekelni hallotta. Megkérdezte Carusot, mi a foglalkozása és midőn azzal felelt, hogy operanékes akar lenni, szót sem szólt, hanem gondoskodott a ki-kepzetéséről. Első fellépéskor a közönség kedvelten fogadta. Ez nem ijesztette el, mert az volt a véleménye, hogy a nápolyi kritika 1895

körül, valamint a közönség is utazott arra, hogy az új énekeseket lerántsa. Három évvel később Milánóban óriási sikere volt. Azóta Európa minden nagyobb színpadán énekel és akkora jövedelme van, mint jelenleg egy énekesnek sincs.

(Két ország katonája.) A berlini lapok megemlékeznek egy Maus Max nevű nácny-i fiatalember-ről, akit az a tény tesz nevezetessé, hogy katonakötelettel egyaránt köti a német és a francia hadsereghez. A két országot szolgáló katona apai és anyai részről német származású, de Párisban született és a szülei ott elfeledték az anyakönyvi hivatalban bejelenteni, hogy gyermekük hová való illetőségű, hogy milyen állampolgár. Ennek a mulasztásnak aztán a már ecsetelt érdekes, de nagyon kellemeseknek nem mondható következményei lettek. A fiu, mikor elérte a kötelező katonai szolgálat idejét, az egyik francia sorozási bizottságnál meg kellett jelennie. A sorozási bizottság a katonai szolgálatra egyelőre alkalmatlannak nyilvánította őt. Hamarosan rá beidézést kapott a német utjoncállítási osztálytól. Most már bevált és beosztották a Saarbrückenben állomásozó 8. rajnai gyalogezredhez. Ahogy letelt a katonai szolgálat határideje és visszatért Nancyba, parancsot kapott, hogy haladéktalanul jelentkezzen a francia sorozóbizottságnál, ahol ezúttal bevették, még pedig póttartalékosnak. Ebben a minőségében részt is vett egy négyhetes hadgyakorlaton a touloni hatvankilences gyalogezreddel. Utóbb a német hadseregben is kellett hadgyakorlatot tennie. A derék ember így kénytelen örökös ide-oda vándorolni a két hadsereg között és igen szeretné tudni, hogy hát tulajdonképpen német, vagy francia alafülvő-e?

(Az istenek hangja.) Korintusban Mr. Hill, ki az athéni Amerikai Régészeti Iskola számára ásat, rendkívüli érdekös orákulum-helynek a titkára jött rá. Antik ut mellett egy kamara állt fallal körülvéve s a régi márványtábla fölírata szerint e helyre belépni nyolcz drachma büntetés lefizetésének terhe alatt tilos volt. E helyiséggel szemben volt egy kis templom, vagy héron, régi oltárral. Innen vezeték szolgál egy tojásalakú viztartóhoz. A kissé magasabban fekvő héron alatt kettős vezeték találtak, melyek egyike a fönt említett kamarába vezetett s egy tojásalakú mélyedésben végződött. E lyuk előtt hallgatták a régi görögök az orákulumot s a jóslatot az előbb említett templomban rejtőző pap kiáltotta a földalatti vezetékbe. A jámbor görögök, akik nem tudták a hang eredetét, az istenség hangjának gondolták az orákulumot és igen-

igen megilletődtek, pedig egyszerű fizikai csalság volt az egész.

(A milánói híres kutyaház.) A napokban lerombolják Milánó városának a tizennegyedik századból visszamaradt egyik nevezetes épületét, hogy szabaddá legyen a „Via Unione” és a „Corso Porta Romana” közt a forgalom. Az épületnek „Ca di can” (casa dei cani), magyarul kutyaház a neve. A szép palotát eredetileg Barnov Biosconti milánói herceg emeltette ötezer kutyája számára. Magas kőfalazat ölelte körül. Belső díszes lépcsők és dusan berendezett termek töltötték ki a palotát. Itt laktak a híres herceg kedvelt kutyái. Valamennyi fajt az értékessebbnél értékessebb példányok képviselték. A legkiválóbb idomítók foglalkoztak velük, hogy megtanulják a vadászat sokféle nemének sokféle dolgait. Némelyeket gondozás végett illő fizetség fejében rábízták a város és a környék kizemelt lakosaira. Ez a kutyabeszállásolás kintünető megtisztellesszámba ment. Busás jutalom járt ki érte, ha az állat szépen és erőssé fejlődött, de ha baj érte, megbüntették — gyakran jószágvesztésre ítélték — az ideiglenes gazdát. A herceg halálával megszűnt az ő négylábu kegyeltjeinek is az uralma. De a múlt tovább él a néphagyományban, az épület nevében. Nemsokára uri hintók, automobílok, bérfogatok, teherkocsik fognak az egykori kastély helyén robogni.

(Az élő étlap.) Sok nagy külföldi szállodában, ahol nemzetközi utazóközönség fordul meg, az étteremben egy vizzel teli nagy üvegtartány van felállítva, amelyben a halakat tartják és a vendégek kiválogathatják maguknak azt a halat, amelyet ebédre el akarnak fogyasztani. Amerikában most e tekintetben egy lépéssel tovább mentek és a szállodák tetején nagy baromfiudvarokat rendeznek be, úgy hogy a vendég a libát meg a csirkét is szabadon választhatja. A tetőre lift szállítja az embereket, egy mindig készen levő csinos majoros leány összefogdossa a kiválasztott baromfit és mialatt a vendég elkölti a levest, a halat és esetleg valamely közbeeső húsfélt, addig a liba, csirke vagy kacsa is elkészül és sülvé vagy kirántva asztalra kerül. A jelszó: gyorsaság nem boszorkányság. Am azért mégis kissé hihetetlen ez a legújabb amerikai szenzáció, ha csak nem teszszük fel, hogy Amerikában csupa lassu evő ember van, akik órákig s elbibelődnek levestel, halal, sülttel, hogy azalatt a szárnyassal is elkészülhessen.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

93

— Fenség fölvilágosítást kérek; miről van itt szó?

A herceg Saint-Ivon szavaiból csak azt értette meg, hogy az összeesküvőknek a császár közvetlen közelében, a főhivatalokban és a hadseregben is vannak hűvek. Ki tudja hányan? Ez volt az első, amire gondolt s eszébe jutott az is, hogy mennyire fenyegető volna a veszély, ha Du Charras Kamillban meg nem találták volna a villámhárítót.

Egy pillanat alatt kész volt elhatározásával: Du Charras Kamill becsületét meg kellett mentenie, ha még számítani akar rá és szolgálataira.

— Ugyanannak a kéznek a írása, — szöjt a herceg Du Charras felé fordulva, mely ön ellen is juttatott ma hozzám egy célítévesztett följelentést. S ezzel a két levelet a kezébe adta.

Du Charras beletekintett a levelekbe s tovább adta a mellette állóknak. A herceg nem tiltotta meg, hogy átolvassák, s az izgalmas pillanatban senkinek sem jutott eszébe, hogy a két levél azonos kézírását kiszámított fogásnak vélje. Megdöbbenő és föltétlenül előreláthatatlan események közé illeszkedett e két végzetes levél; előre megírni azért, hogy e nem várt pillanat bekövetkeztekor Du Charras Kamillt megmenteni lehessen velők, tulhaladt volna minden emberi számítás.

A herceg célíté ért. Az államtitok csorbát szenvedett ugyan, de Kamill meg volt mentve. Kik ezt a csejt szöjték ellene, erre a fordulatra kétségkívül nem számítottak.

Kamillal kezét szorították a közelállók s

mindegyik mondott neki valami bizalmat jelentő szót. Mások meglepetésüknek adtak kifejezést Saint-Ivon vakmerősége miatt és szerencsekívánó nyilatkozatokat tettek. Valaki harsányan közbekiáltott: „Elien a herceg és Du Charras!” s ezt száz és száz ajk ismételte. A társaság nem hagyja a maga bálványát!

Eközben belépett egy rendőrtiszt és Saint-Ivon vállára tette a kezét. A marquis mosolyogva hajlítta meg magát a társaság előtt, Du Charrasra megvető tekintetet vetett, azután a rendőrtiszt társaságában eltávozott.

— Szegény marquis! sóhajtott egy hölgy utána. Vajjon micsoda sorsa lesz? Csak nem löveti fába a császárt?

— Az bizony nem lehetetlen, szólalt meg egy diplomata. Nem tréfás dolog az hölgyeim, császárnak lenni s arra ébredni, hogy akik első sorban kötelesek irántunk hűsre, azok az összeesküvőkkel fujnak egy követ. En legkevésbé sem csodálnám, ha a császár haditörvényszék elé állíttatná.

— Lesz is eszébe! — szöjt egy korosabb hölgy, ki mint mondják, a politikával előszeretettel foglalkozott. En azt hiszem Du Charras Kamill urnak lesz elég befolyása, elég tapintata hozzá, hogy kegyelmet cszközöljön ki neki.

A herceg ezalatt eltávozott s a vendégek nagyobb része követte. A bárónő belenyugodott a megváltozhatatlanba s elégedetlenségét ügyesen leplezte el.

Du Charras a herceget a lépcsőig kísérte. Bucsuzáskor kezét szerítetták s a herceg utolsó szava ez volt:

— A viszontlátásra holnapután ő felségénél!

Lorrain gróf s a bárónő jól hallották e szót. A bárónő halkán odasugta a grófnak:

— Mindez ne zavarja önt. Csak siessen Nimesba s használja föl az időt. A lapokról majd gondoskodom én.

Az utolsó vendég távozása után a bárónő ingerülten szakította föl boudoirja ajtaját s haragtól villámló szemekkel lépett be.

Lemaitre Jakab ott ült az ottománon s olvasással ölte az időt.

Mikor a bárónőt megpillantotta, fölállott és szerelemittas tekintettel közeledett felé.

— Csakhogy itt van végre! susogá s kezeit kinyújtá a bárónő felé.

De Villmers bárónő olyan pillantást vetett rá, hogy ijedve lépett vissza.

— Kutya! kiáltott rá haragtól eltorzult vonásokkal. Ha azt teszed, amit követeltem, szeretni tudtalak volna; most utállak, megvetlek. Takarodj!

Lemaitre megrettenve kérdé:

— Margit, mi történt?

— Az történt nyomorult, hogy Du Charras Kamill most már összetipor mindnyájunkat. Engem is és téged is! Azért mert nem akartál nekem engedelmessékedni! Ostoba terveddel is csak használtunk neki.

— S a levelek, melyeket tőlem elvitt . . . ?

— Saint-Ivont börtönbe juttatták, Dumouriezt öngyilkossá tették, de neki nem ártottak. Hogy is lehetett arra számítani! Mikor az egész világ hisz neki. A herceg egy-két szóval elozlatta a gyanut s erre mindenki hozsannát kiáltott nekik. Holnapután a császárnak fogja bemutatni — mindczt én eszközöltem ki, én tettem lehetővé s te voltál, aki kisiklani engedted őt a kezem közül!

Lemaitra térdre rogyott a bárónő előtt.

— Oh asszonyom, én nem tudom, hibáztam-e ellened, csak azt tudom, hogy szerelmedért iszonyatos bünt követtem el. Bakó kezébe adtam, öngyilkos halálba kergettem a barátaimat. A te szerelmedért! Ha te tudnád, milyen nyomorult lettem, ha te éreznéd, micsoda kín marcangolja ezt a szívet! S te eltaszitanál magadtól, mikor én föláldoztam érted mindent? A becsületet és egész életem nyugalmát? Oh könyörülj rajtam! Oh ments meg engemet a kétségbeeséstől!

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1909. október 14-én.

Nemzeti Színház

A Liliom.

Színmű 4 felvonásban. Irta Pierre Wolff és Gaston Leroaux. Fordította Heltai Jenő.

M. kir. Operaház

Pillangó kisasszony.

Tragikus dalmű 2 felvonásban 8 részben. Szövegét Long János L. és Belasco Dávid nyomán írta Illica L. és Gioacchino G. Puccini.

Magyar Színház

A szűz.

Házassági komédia 5 fegyben. Írták Hattványi Lajos és Lengyel Menyhért.

Főv. Városligeti Színház

Baba

Operett 4 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor

Uránia-színház.

A levegő meghódítása. Kezdeté fél 8 órakor

Király-színház

Délután 3 órakor

Jánoska Fantaszlikus zenés vígjáték 8 felvonásban. Irta Maróti Ferencz és Jacobi Viktor.

Este 7/8 órakor

Tilos a csók!

Daljáték 8 felvonásban. Irta: Pásztor József, zenéjét Bródy Miksa, zsejre szerzett Vincze Zsigmond.

Várszínház

Zárva

Vigszínház

Az ördög.

Vígjáték 8 felv. Irta Molnár F. Hegedűs János.

APOLLÓ PROJECTOGRAF

A világegyetem zavarban van. Brit-Columbia A varázsfonál Szappan-gyártás. Hatásos kúra. A bajor hegyek között. A bator vasúti ór. Robbantások a Rajna medrében. Az előadások hétköznapokon d. u. 6 órakor, vasár- és ünnepnapokon 3 órakor kezdődnek.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révai-utca 18. sz. TELEFON 14-22.

Kezdeté fél 9 órakor. Fél 10 órakor: „FRANCIÁUL”

SERENISSIMUS - JELENET. Es végül 11 órakor: MAISON ARABELLA

Jegyek kaphatók a nappali pénztárnál, Révai-utca 18. d. u. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. „Lyra” jegyirodájában, VI., Andrassy-ut 15. és Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. sz. 12 óra után az I-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc-atraktiók helye.

STEINHARDT-MULATÓ

Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

9 órakor: CSINGILINGI! 11 órakor: Simon, te csalsz!!

Továbbá: Steinhardt mint COOK, az északarkadi utazó és Gyártás teljesen új magánzámban. Kétféle attrakciók. Jegyek: 9-12-ig és 2-6-ig Rákóczi-ut 63. és örv. Konti J.-né dohányboltjában, Andrassy-ut 29. kaphatók. Esti pénztárnál 7 órakor. Vasárnap d. u. mérsékelt helyekkel fél négy órakor „Csingilingi” és Steinhardt magánzámban. — A remek téli-korban cabaret és tánc. — Belépődíj nincs. — Izletes magyar konyha a híres Balóné vezetésével.

NAGY ENDRE CABARETJA

Andrassy-ut 69. (MODERN SZINPAD) Telefon 93-16.

Minden A csipkópongyola || A „Szűz” paródiája. Bohózatok, szinpad tréfák, dalok, magánzámok. Nagy Endre, Németh Juliska, Hadrik Anna, Pally Rózsi, Sajó Géza, Huszár Károly, Bárony István, Szász Ilona, Boldizsár Andor stb. fellépése. — Tizenötödiktől: Meggyasszony Vilma vendégszerelése új magánzámokkal. Jegyek előre válthatók (VI. Andrassy-ut 69).

PARISIANA ORFEUM

Igazgató: Lakner Lajos. Telefon 161-45.

Fényes műsor! Ma és mindennap este 8 1/2 órakor

MARYA keleti operett Kállay J. J. vendégfellépésével. The Hovyn's a vig pékek.

SZŐKE SZAKÁL kabaré-író saját műsorával. Az ének-közléstelen lakás. Bohózat. Sándor Stoll és az egész fényes októberi műsor.

Ejféli után a télikerben ének- és tánc-számok fellépése.

A Dunavécsesi takarékpénztár r.-t. pályázatát hirdeti egy

gyakornoki állásra.

Pályázhatnak felső kereskedelmi iskolát végzett egyének. Kezdő fizetés havi 60 korona. Az állás f. évi november 1-én elfoglalandó. Kérvények e hó 18-ig adandók be. Dunavécsén, 1909. évi október 11-én. Az igazgatóság.

Egyedül legjobb

a KÁLMÁN-féle szab.

BIBOR-PAPRIKA

1 kilós doboz 6 kor. 1/2 kilós doboz 3.30 kor. 1/4 kilós doboz 1.80 korona.

Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben, hol nem ott kérjük közvetlenül

Kálmán József paprikanagy-kereskedőtől Szeged VI. Csak eredeti csomagolást fogadjunk el.

FOGAK

8 koronától szápadlás nélkül, gyökérel-távolítás fölöleg, aranykoronák és tartós fogtömések, fogzúzások érzéketlenítésével. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítenek. Régi hasznavehetetlen fogsort hasznavehetővé alakítok. Dr. Hegedűs Jakab fogorvos Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44. szám. Rendelés: egész nap. Részletfizetés is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 3 korona.

Nálam

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

BUTÓR

szükségletét a következő fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havi részlet 8 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

bútorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétáló-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Bútoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-34.

Bleriot felszállásához

legjobb helyekre jegyek kaphatók;

„MUSICA” részvénytársaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)

zongora termeiben, Teréz-körút 1. sz. (Király-utca sarok.)

TELEFON 4-81.

Vidékre a jegyek a pénz előzetes beküldése ellenében ajánl. levélben bérmentve küldetnek.

Jegyek árai: Páholy 4 személyre 100.— kor. Számozott tribün I. sor 30.—, II—III. sor 20.—, IV—VI. sor 10.—, VII—X. sor 5.— korona, Ülőhely padokon I. sor 3.—, II—III. sor 2.— korona. Allóhely 1.— korona.

Automobil-Bérlés!

Elegáns luxus-automobilok bérelhetők softőrrel, órákra, főnapokra, napokra, sétakocsizásra. Megrendelések telefon, vagy levélben. Székely, Angol kávéház. Telefon 5-82. Található reggel 8-10, délután 2-3, vagy este 6-8 óra közt.

legújabb rendszerű

hangverseny gramofonok

óriási választékban

kaphatók a minőségért elvállal teljes szavatosság mellett

csekély havi részletfizetésre.

Legújabb kimerítő hangszer- és lemez-jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Elek és Társa

Budapest, IV., Károly-körút 10. sz.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17

A műsorok műsora.

Lesslie — Brothers — Jean Paul Jos. Sabel — Mac — Bans stb. stb.

Jegyelővétel a Fővárosi Orfeum nappali pénztárnál 10-11-ig és 3-6 óráig.

A télikerben reggeli öt óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

ROYAL ORFEUM

3251 BUDAPESTI KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órakor a fenomenális sikerű októberi műsor

BARRISON LONA

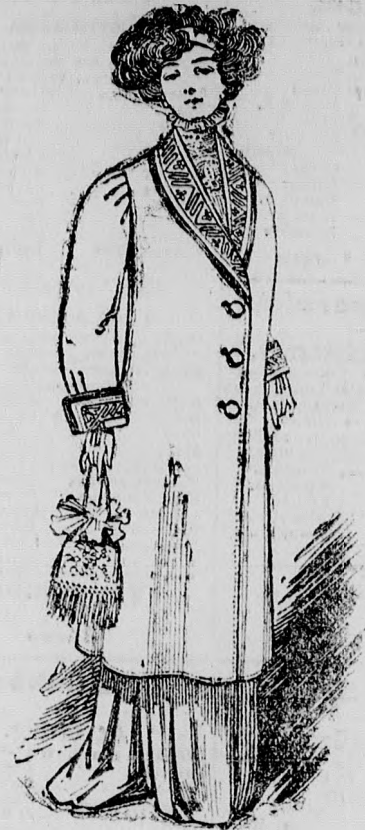
mint Kukoricza János. La belle Ollido a Folies Bergères csillaga. Illaberek 7-1. lóverseny darab. Pesli-csibészek, énekes, táncos tréfa. Kürt Warnebold, a zongoragyilkos. Azonkívül: Olafouti bakakomédia és még 16 elsőrendű attrakció.

Ejtel 12 órakor a ragyogó tükörteremben: ROYAL-CABARET és táncelőadás. — Keringő-verseny. — Czigányzenés 5 óráig.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE

Bálint Dezső igazgatása alatt. Minden este 9/10 órakor Weiss Popi új műsorral „Louise Bauhoffer, klasszikus táncok. — Puci nőstil. — Minisztertanács. — A jó parti, azonkívül 20 új kuplé, tréfa, szatira stb.

A Souterrain három főcíke:

Őszi raglán 18 K.
divatos angol kelméből

Kosztüm 38 K.
gyapjuzsövekből, hosszú kabátal, divatos kivitelben

Színházi köpeny 50 K.
25 különféle színben

HOLZER

CS. ÉS KIR. UDVARI ÉS KAMARAI SZÁLLÍTÓ

DIVATHÁZA

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-UTCA 9.

Likörgyárosok, kereskedők és pálinkakészítők
a legmegbízhatóbb beszerzési forrása

Báró Pászthory Árpád
Budapest, Dohány-uteza 1b.

Aetherikus olajok, komposztók, eszenciák, rum, likőr és pálinkák, továbbá czukrászati kellékek és méregmentes italtestékek ipartelepe.

Arjegyék és mintákkal kívánatra szolgálók.
Nagyobb megrendelésnél utazómat küldöm ki.

Versenyképesség bármely külföldi és hazai hasonnemű gyárral.

!! Óvakodjunk silány utánzásoktól. !!

RÉPÁTI VIZ
AZ ÉGVÉNYES ÁSVÁNYVIZEK GYÖNGYE
HURUTOS BANTALMAK ELLEN.
SZ PALACKOT MÁR HÁZHOZ SZÁLLITUNK.
FÜLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
BÁTHORY-ÚS. TELEFON: 162-84

100.000. Most került forgalomba
Zilahy Agnes szakkönyvének 100.000-ik példánya. Ez bizonyítja a legjobban a könyv jószágát, hasznavehetőségét. Ára szép kötésben 3 kor. 60 fil.

Megrendelhető
Singer és Wolfner
könyvkereskedésében
Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Nemi betegségek
alapos, gyors és gyökeres gyógyításra férfiaknál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobban ajánljuk nevűt lekiismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymodjával fogva

Dr. GARAI szakorvos, rendelő-intézetét
Budapest, Andrassy-ut 24.

GYÓGYIT: húgyszervi, hólyag, nemi és bőrbetegségeket, altesti sebeket és hajakört (syphilis), az önfertőzés utókövetkezményeit, magömlést, elgyengült férjert (impotentia) mindenféle női betegségeket, fehérfolyást stb. Eredményes gyógyítás feltétele nélkül levélleg is. Titoktartás biztosítva. Rendel. d. e. 10-től d. u. 4-ig, este 7-8.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK
NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A
LEJELÖNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ÉS MŰRÉS
üzletében szerezhetik be
BUDAPEST, Eszék-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 20 CIO RAJZZAL INGYENESBÉRMENTVE

Legkellemesebb otthoni szórakozást nyújt egy jó

BESZÉLŐGÉP

(Grammophon)

mely beszél, énekel, nevet, füttyöl, legnagyobb művészeket és a legjobb zenekarokat valamint színházat és hangversenyt helyettesít. ■■■■■

Kimerítő nagy hangszerárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A legtekélyesebb és legszebb kivitelű grammophon kényelmes csekély havi részletfizetés mellett beszerezhető

Aufrecht és Goldschmied

nagy áruházában
Budapest, VII. Rákóczi-ut 30.

MÁR MEGMONDTAM:

HA JÓ RUHÁT, KÉSZEN VAGY MÉRTÉK SZERINT ÖHAJT BESZEREZNI, MENJEN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ-CZÉGHEZ
BUDAPEST,
IV. MÚZEUM-KÖRÜT 1-3,
KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET.

Acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-, kézi-, kocsis-, kocsirúd-, pózna-, asztali, kerti, udvari, istálló-, Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF R.-T.

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 15.
a Palermo kávéház mellett.
Telefon 16-28. Telefon 16-28.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hol van a gyermekek barátja

a Tányértalpu Koma?

A repülőgépen Lathammal utazott a tengeren, Zeppelin-nél elmegy Berlinbe, Bleriot-tal elől Budapestre és Az EN ÚJSÁGOM-ban meséli el a mulatagom. Kalandjait.

Az En Újságom kiadóhivatala Bpest, Andrassy-ut 10.

Előfizetést adj: Negyedévre . K. 2.50 Félévre . K. 5.-

A gyermekek barátja a TÁNYÉRTALPU KOMA az októberben meginduló új negyedében kezdi meg világraszóló utazását

Polgár Sándor

orvosi mű- és kőzeteszes

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Alapja dosan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányú magy. kir. szabadalmazott Polgár-féle

sérvkötő,

háskötő, görcser elleni gummiharisnya, orthopediai készülékek, műlábak és kezek stb.

Változó francia különlegességek P. Bergerand fűs parisi gyárból.

Hamisítás ellen védve 16202 szám alatt.

Beszéletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges.

Újrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeköttetések lévén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6%

fizetendő 1/4 éveakint mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után. (Részjegy vagy mellékköltség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 " " 1/4 évi 9 "

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben.

Balázs és Társa butorraktára Budapest,

VI., Révay-utca 3., a Foncière-palota mellett.

Hirdetést rovatban minden szöveg... 4 fillérrel, kompakt betűkkel... 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési rovatban minden szöveg... 4 fillérrel, kompakt betűkkel... 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bátvány-utca 6-C. 82

K. Vigyázz! pirosban láttalak. Lelem erősítsen. Nem mentem, megvárak. Házhoz ne bizalmasan.

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza Tauber VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétele Wechsler Karolyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok.

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépczégektől s más hirdetésünket utazó újság tanfolyamoktól független. Telefon 64-65 Beiratások egész napon át.

Réz és vasbutor gyári áron, réz hálószo-ba berendezések a leghiresebb amerikai módszer szerint készítve és féregmentessé tételének egyedüli gyárosan legolcsóbb gyári áron ajánl Weisz Jakab, Budapest, Andrássy ut 77. (bejárat Rózsa-utca-ban.) 27644

Csemegeszőllöt remekszép nagyszemű chas-elast muskotályval, vagy válogatott lezsebb öszi-beszacskót 5 kilót 2 1/2 koronáért, zamatos körtét, legfinomabb asztali vagy rétesalmát, édes besztecei szővét 2 koronáért szállít Tauber J. szőlő-birtokos Kiskunhalas. 27644

Pénzelőleget azonnal nálam bizományba bezaktározott butor, zongora, varrógép és kereskedelmi árukra. Tauber Armin Budapest és Társa cég, Baross-tér 17. 27827

Pénzszekrények és amerikai irodabutorok, használtak és újak, rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Gyümölcsfa diszfa stb. árjegyzékkel ingyen szolgálat Weber faiskolája Békásmegyeren.

Csemegeszőllöt téli elrakásra postakosaranként 2.80, mázsánként koronáért 42 K., téli elálló csemegéim, császárkörté és óriás bírsalma postakosaranként 2.40 mázsánként 24-30 koronájával zöldpaprika, ugorka 2.20, paradicsom 1.40 mázsáért 14 koronájával előleg beküldéssel. Gyümölcskivitel, Csongrádról.

Oszi baraczkot étkezésre és befőzésre postakosaranként 2.20 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Baraczklekvár mézdes különlegesség kg-ként 2.40, cukorédes szilvalekvár 1 K. Papirhéjú újdíó postakosaranként 2.80, kisúston főzött hamisítatlan barackpálinka 5 kgos de-nyonban 11 K., téli csemegéim, zamatos körté, remek bírsalma postakosaranként 2.40, mázsánként 24-30 kor. Nemesfaj téli csemegeszőllöt postakosaranként 2.40, mázsánként koronáért 40 K. előleg beküldéssel Szabó Csongrádról.

Reményteljes hajadonszám legszébb korában vaksággal, örök sötétséggel sújtott a sors. Nevelő voltam, 23 éves vagyok. Nincs semmim. Mint volt körjegyző árva, husz éves koromig nevelési pótlékot kaptam. Nélkülözök, imámba foglalom hálamat azok iránt, kik valamivel segítenének. Célom valamely a vakok által is végrehelhető kézimunka (vagy zene) el-szajittása. Ezáltal elérném boldogtalanságomban, hogy összerömböl vívódnék tovább a létet való nehéz küzdelemben. Cím: Fosztó Julianna, Budapest, I. Városmajor-utca 15. szám. Boncznénál.

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Bákóczy-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Kész-pénzeiölggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintszerű raktár-raiba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácszatok, kerkerítések, keramitlapok, kehlhelmi lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór építlet-bontás vállalkozónál Budapest, Néador-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Kocsi árnesarnok VII., Bákóczy-ut 73. sz. Magyarország legnagyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Egyedül pontos teljes levélcíme összes hirdetéseimnek Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz. Legújabb rendszerű benzimotorokról tessék díszárjegyzéket kérni.

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar dísznyő-faiskolától. Tulajdonosa Csopony Ede. Körmenten: 120 fajta tüvelvű fák, lombfák, sorfák díszcserjék kaphatók

Singer női varrógép 27 forintért karika-hajót 40 forintért. centralbo-lynt 48 forintért. iparogépek legolcsó 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépári raktára Budapest, IV. Városház-utca 40. földsz. Viszonteladónak árendium

Zálogozódulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarokán. 27658

A szemérem elleni bűncselekmények. TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜNTETŐJOG KÖREBŐL Irta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN budapesti ügyvéd.

Halász Zoltán dr., a kiváló kriminalista, orv. rendkívül érdekes és felelő hasznos utórá munkája nemcsak jogász körökben, hanem a művelt laikus közönség között is méltán kell fel-tüntetést. Akik a nemi élet körébe tartozó cselekmé-nyek jogi elbírálása felől kimerítő tájékoztatást óhajt-nyak nyerni, azok a külföldi hasonló termékek között sem találhatnak olyan fogható kimerítő és alapos munkát. A KÖZEL 450 OLDALRA TERJEDŐ KÖTET ÁRA 10 KORONA. Megrendelhető úgy a kiadó-nál, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Kethy név látható a valódi pe-metefü cukorka minden egyes darabkáján. 26794

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, ural-szoba és irodal teljes be-rendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, te-ritők, csillárok, vas-és rézbutorokban. GROSZ SÁNDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 3. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Saját gyártmányú fürdőka-dák 14 kor-101 felebb; fűthető ládák 40 kor-101 felebb. Elvál-lalok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezé-ket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 54/E. Telefon 113-46. Árjegyzék : : ingyen és bérmentve. : :

Kézimunka himzésekre, butorhoz, függönyökhöz, lakásberen-dezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegy-zéket kívánabba ingyen küldi: Budapesti Paszomárgyár, Nagymező-utca 76. szám.

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszer-t és régiséget veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-48.

KWIZDA-FÉLE FLUID: Kigyó-védőlegy. Turista-fluid.

Rég bevált aromatikuss be-cőrszűrés az inak és izmok erősítésére és edze-sére. Turisták, kerékpáro-zók, vadászok és lovások által sikerrel használva elő-és uterősítésre nagyobb turák után. Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20 Kwizda-féle Fluid Valódián kapható a gyógy-szertárakban. — Forrást: Török József gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12., Andrássy-ut 26.

Ingyenes gépirás-tanítás. Kedvezményes magyar, né-met gyorsírá-oktatás. A „Stenografia“ Országos Ga-belsberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolá-ban okleveles gyorsíró-és kereskedelmi iskolal ta-nárok vezetése alatt havo-nként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolya-mok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvvitel kereske-delmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépirás. Díjtalan és biz-tos állás-közvetítés. Tan-órák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírási sűrűs esetében egy hónap alatt is megtanulható. Kü-lön órák. Sokszorosító és másoló iroda. Irásmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb fel-tételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabban megtevesztő mó-don utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igaz-galóság.

Új költeménykötet! Emlékek és Emlékezések Irta ZALÁR JÓZSEF : : Ára 2 korona. : : Kapható: LAMPEL R. könyvkereske-dése (Wodianer F. és Fiai) r.-u.-nál Budapest, VI. Andrássy-ut 21. és min-den könyvkereskedésben.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lélemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberen-dezésekre mahagóni és palisander butorok, ural-szobák, angol bőrgarnitúrák és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — Telefon 89-13

„Hungária“ beszélő-gépek kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, rész-letfizetésre is olcsón kaphatók. Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 74. Mérés árjegyzéket

Ajtók, Abtákok, vasredőnyök, használtak és újak, bármilyen mé-retben és alakban, igaz ol-son kaphatók. Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

+ Soványág + Az egyedül eredmény-től kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pára. Soványág tartós, szép telt testidomokat nyer-nek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért főt-állást. Vészesegység, gyengesség, idegesség ellen és gyomorba-jo-soknak nélkülözhetet-ten tápszer. Kifőntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Édeses-teselek minden ország-ból. Dobozonként 1 lit. 10 kr. Használati ut-a-tással. Forrást: Ga-lász Mór U. Budapest, VII., Szt. István-ut 11, B/1.

Akar nőülni? több mint 600 gazdag Tölgyelőjgyezésben. Urak, vagyon nélkül is jelent-kezzenek azonnal: G. Schlesinger, Berlin, 18. 27457

Légszusz és villamos csillárok legelőnyösebb szerze-zők be Kulcsár Sándor bronzárú-és csillárgyára-ban. Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Remek teli-almát 100 kilót 24 koronáért in-gyen csomagolással bér-mentellettül szállít utánvét-tel Dácsok, Felsőbánya.

Pótvizsgálóra javítóra, póterítésre, bár-milyen vizsgálóra előké-szít: «Szűnidei Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, ozimbalmot, hegedűt

Készpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű bankhitel után kizárólag csakis REMÉNYI nagy magyar hangszertelpe-dő Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58.

Zálogozódulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Ajtók, Abtákok, vasredőnyök, használtak és újak, bármilyen mé-retben és alakban, igaz ol-son kaphatók. Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

+ Soványág + Az egyedül eredmény-től kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pára. Soványág tartós, szép telt testidomokat nyer-nek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért főt-állást. Vészesegység, gyengesség, idegesség ellen és gyomorba-jo-soknak nélkülözhetet-ten tápszer. Kifőntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Édeses-teselek minden ország-ból. Dobozonként 1 lit. 10 kr. Használati ut-a-tással. Forrást: Ga-lász Mór U. Budapest, VII., Szt. István-ut 11, B/1.